

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY BOBROWICE NA LATA 2026-2030

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkim osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano czcionkę bezszeryfową, odpowiednią interlinię oraz opisy alternatywne do map i grafik.

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	5
II.	Podstawa prawna	6
III.	Ogólna charakterystyka gminy Bobrowice.....	7
IV.	Uwarunkowania społeczno-gospodarcze gminy Bobrowice	11
	1. Demografia i zmiany demograficzne	11
	2. System edukacji i opieki nad dziećmi	14
	3. Ochrona zdrowia i profilaktyka.....	17
	4. Bezpieczeństwo publiczne	19
	5. Podmioty ekonomii społecznej.....	21
	6. Organizacje społeczne	22
	7. Instytucje kultury i sportu.....	25
	8. Bezrobocie	27
	9. Podmioty gospodarcze	28
	10. Zasoby przyrodnicze i turystyczne.....	30
V.	Charakterystyka pomocy społecznej na terenie gminy Bobrowice	32
	1. Beneficjenci pomocy społecznej.....	32
	2. Pomoc finansowa i niefinansowa	33
	3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej	36
	4. Wsparcie w postaci dożywiania.....	36
	5. Świadczenia, usługi opiekuńcze i wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami	37
	6. Asystent rodziny	42
	7. Zjawisko uzależnień i przemocy domowej	44
	8. Podsumowanie diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Bobrowice	47
	9. Najważniejsze zdiagnozowane problemy społeczne w gminie Bobrowice	49
VI.	Analiza SWOT	51
VII.	Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią oraz misja i wizja rozwoju gminy	55
VIII.	Cele strategiczne i operacyjne	57
IX.	Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi	60
X.	Kierunki działań w ramach polityki społecznej.....	62

XI.	System zarządzania, monitoringu i ewaluacji	72
XII.	Spis tabel i wykresów	74

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bobrowice na lata 2026–2030 to podstawowy dokument planistyczny wyznaczający kierunki działań samorządu w sferze polityki społecznej. Jej głównym zamierzeniem jest opracowanie spójnych i długoterminowych rozwiązań służących poprawie jakości życia mieszkańców, wzmocnieniu więzi lokalnych oraz zwiększeniu dostępności i skuteczności pomocy dla osób i rodzin doświadczających trudności życiowych.

Dokument zawiera diagnozę lokalnej sytuacji społecznej, a na jej podstawie określa priorytety, cele oraz zadania przewidziane do realizacji w latach 2026–2030. Strategia skupia się na kluczowych obszarach wymagających wsparcia i rozwoju, takich jak: pomoc rodzinie i dziecku, ograniczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego, działania na rzecz seniorów, wsparcie osób z niepełnosprawnościami, ochrona zdrowia i profilaktyka, przeciwdziałanie przemocy domowej oraz rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami.

Równocześnie uwzględnia potrzebę rozbudowy usług społecznych, pracy środowiskowej i socjalnej oraz wzmocnienia współpracy pomiędzy instytucjami.

Strategia stanowi reakcję na zachodzące zmiany demograficzne, ekonomiczne i społeczne, a także na rosnące oczekiwania mieszkańców w zakresie dostępności usług publicznych i poczucia bezpieczeństwa socjalnego. Przyjęto w niej podejście oparte na danych i rzetelnej diagnozie lokalnej, a planowane działania ukierunkowano na rozwijanie samodzielności, aktywności i sprawczości mieszkańców. Szczególną wagę przypisano profilaktyce oraz wczesnej interwencji, aby zapobiegać eskalacji problemów społecznych i ograniczać ich długofalowe skutki oraz koszty.

Wdrożenie Strategii wymaga współdziałania wielu podmiotów funkcjonujących na terenie gminy: jednostek samorządowych, placówek oświatowych i ochrony zdrowia, instytucji rynku pracy, policji i innych służb, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, sołectw, a także samych mieszkańców. Dokument opiera się na partnerskim modelu współpracy i koordynacji działań, w którym istotną rolę pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach oraz aktywne uczestnictwo społeczności lokalnej.

Strategia na lata 2026–2030 pełni również funkcję narzędzia zarządczego: porządkuje cele i zadania, wspiera planowanie budżetu, ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań. Przewidziano w niej mechanizmy monitorowania i ewaluacji, pozwalające na stałe śledzenie postępów i dostosowywanie działań do aktualnych potrzeb. Dokument ma charakter elastyczny — w razie pojawienia się nowych wyzwań społecznych zakłada możliwość aktualizacji priorytetów i narzędzi wdrażania, tak aby jak najlepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańców gminy Bobrowice.

II. Podstawa prawna

Podstawą prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego i jednocześnie wypełnia zalecenia art. 16 b pkt 2 wspomnianej ustawy w zakresie zawartości dokumentu, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej,
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz ram finansowych i wskaźników działań.

Do aktów prawnych regulujących treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Bobrowice na lata 2026-2030 można zaliczyć ponadto:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,

- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawę z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsiębiorstw mieszkaniowych,
- ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawę z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych.

III. Ogólna charakterystyka gminy Bobrowice

Gmina Bobrowice to gmina wiejska położona w województwie lubuskim, w powiecie krośnieńskim, a jej siedzibą są Bobrowice. To obszar o wyraznie „dolinno-leśnym” charakterze – gmina leży w Dolinie Dolnego Bobru, nad rzeką Bóbr, w sąsiedztwie Kanału Dychowskiego, co mocno wpływa na krajobraz i lokalne funkcje przestrzenne. Terytorium gminy jest rozległe, jak na liczbę mieszkańców – ma ok. 185 km², co stanowi 13,3% powierzchni powiatu, 1,3% powierzchni województwa, a jednocześnie zamieszkuje je 2 988 osób. Liczba ludności gminy stanowi 5,5% ludności powiatu, 0,30% ludności województwa. Gmina Bobrowice w obszarze powiatu graniczy z gminami: Krosno Odrzańskie, Dąbie, Gubin, Nowogród Bobrzański.

W skład gminy wchodzi 16 sołectw, tj. Barłogi, Bobrowice, Bronków, Brzezinka, Chojnowo, Chromów, Dachów, Dęby, Dychów, Janiszowice, Kukadło, Przychów, Strużka, Tarnawa Krośnieńska, Wełmice oraz Żarków, na które składa się 22 miejscowości.

Mapa 1 Położenie gminy Bobrowice w powiecie krośnieńskim

Źródło: <https://www.google.com/>

Struktura użytkowania terenu sprzyja spokojnej, rozproszonej zabudowie i gospodarce opartej na zasobach środowiska: znaczną część gminy stanowią lasy (ok. 66%), a użytki rolne to ok. 23%. Sieć osadnicza opiera się na sołectwach i niewielkich miejscowościach, które tworzą lokalne wspólnoty o silnych powiązaniach sąsiedzkich.

Ważnym wyróżnikiem Bobrowic jest silny związek z gospodarką wodną i energetyką – na obszarze gminy funkcjonuje elektrownia szczytowo-pompowa „Dychów”, stanowiąca kluczowy element Zespołu Elektrowni Wodnych Dychów. Jej obecność (wraz z infrastrukturą hydrotechniczną) podkreśla znaczenie Bobru i kanałów derywacyjnych dla rozwoju technicznego regionu, ale jednocześnie wzmacnia potencjał krajobrazowy i rekreacyjny doliny rzecznej.

W ujęciu społecznym gmina ma typowo wiejski profil: niewielką liczbę mieszkańców, rozproszone osadnictwo i duży udział terenów przyrodniczych. Takie uwarunkowania sprzyjają budowaniu jakości życia opartej na bliskości natury i więziach lokalnych, ale równocześnie stawiają wyzwania w zakresie dostępności usług publicznych (transport, oferta społeczna, zdrowotna i opiekuńcza) oraz utrzymania równych szans dla mieszkańców poszczególnych sołectw.

CZĘŚĆ
DIAGNOSTYCZNA
DIAGNOZA
SPOŁECZNO-
GOSPODARCZA GMINY

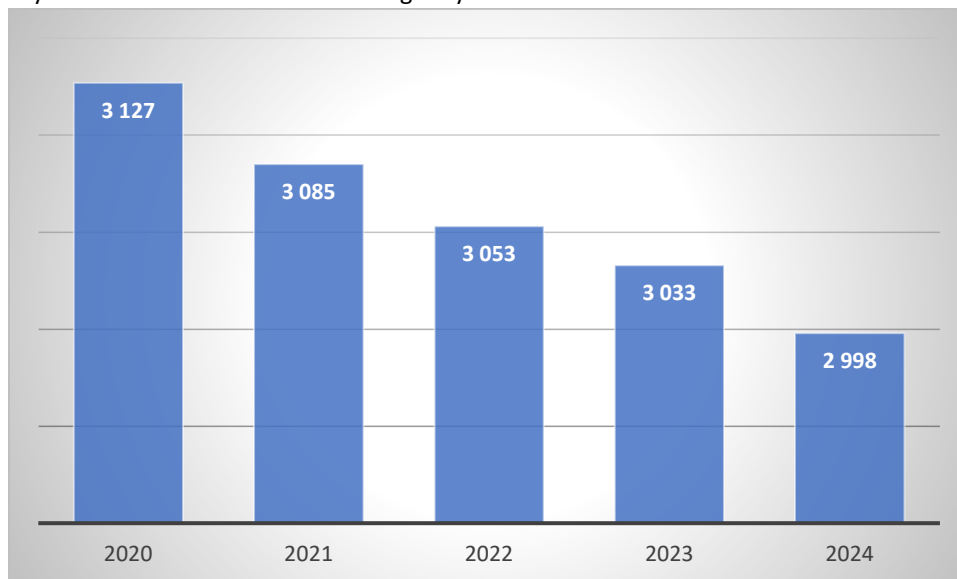

IV. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze gminy Bobrowice

1. Demografia i zmiany demograficzne

Według danych GUS BDL na dzień 31 grudnia 2024 r. gminę Bobrowice zamieszkiwało łącznie 2 998 mieszkańców, z czego 51% stanowiły kobiety. Gmina charakteryzuje się ogólnym spadkiem liczby mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 129 osób.

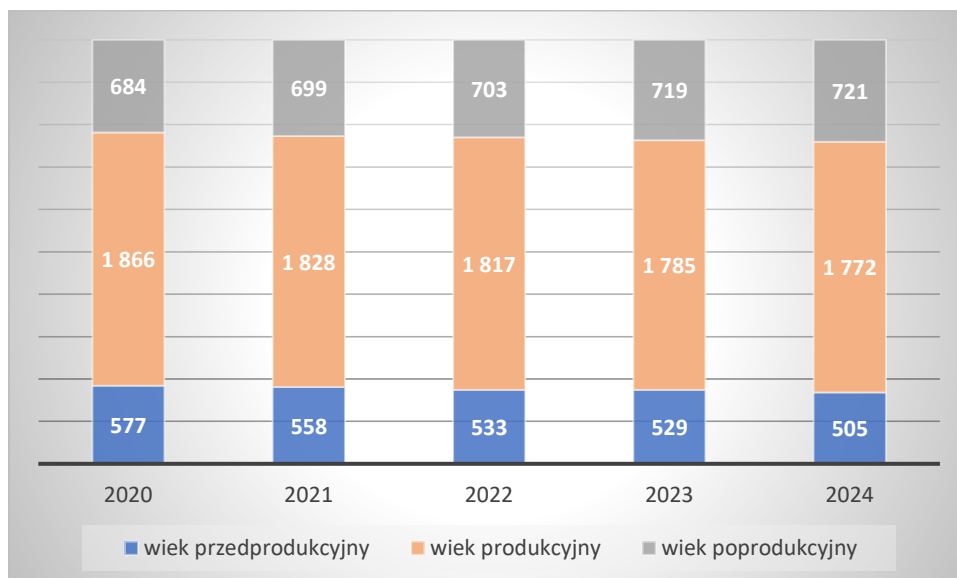
Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zjawisko depopulacji mieszkańców gminy dotyczy przede wszystkim osób młodych oraz osób w wieku produkcyjnym. Wieloletni spadek liczby urodzeń wpływa na coraz niższy stan liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, a systematyczny wzrost liczby osób starszych – w wieku poprodukcyjnym. W badanym okresie zmniejszyła się liczba dzieci oraz osób w wieku produkcyjnym (kolejno o 72 i 94 osoby), a wzrosła liczba osób starszych w wieku poprodukcyjnym – o 37 osób.

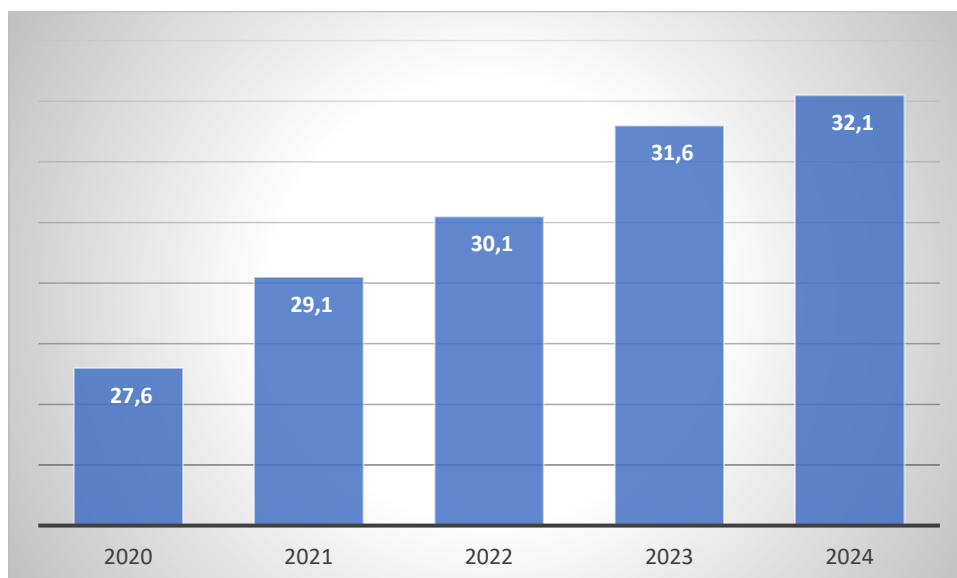
Wykres 2 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, w 2024 r. dla gminy Bobrowice wynosił 32,1 punktów procentowych. W stosunku do roku 2020 uległ on zwiększeniu o 4,5 punkty procentowe, **co wskazuje na systematyczny wzrost liczby osób starszych** na terenie gminy.

Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2024

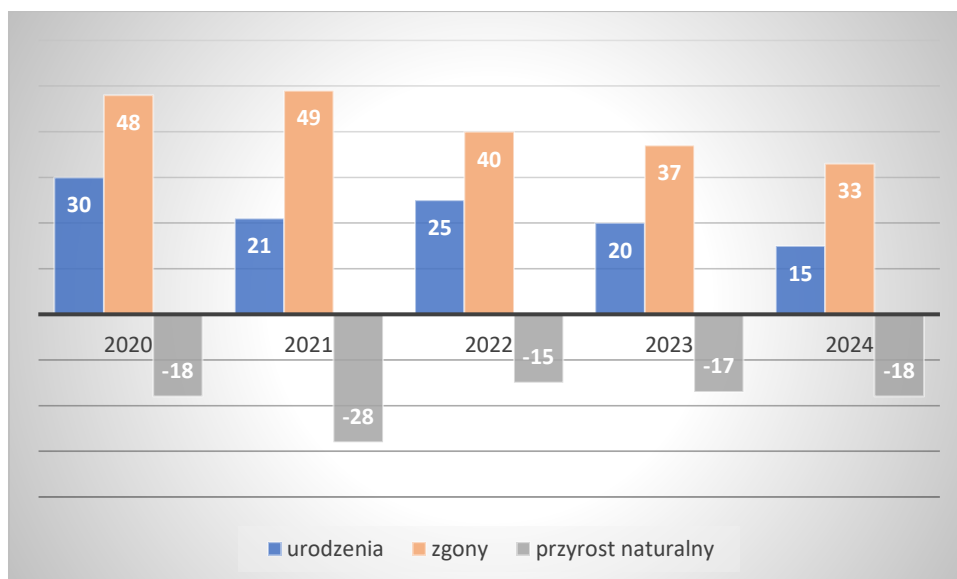

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy Bobrowice wynika z **ujemnego przyrostu naturalnego**. W 2024 r. w gminie urodziło się 15 dzieci, a zmarło 33 osoby. Przyrost

naturalny wynosił -18 osób. **Wskaźnik przyrostu naturalnego utrzymuje się w gminie od wielu lat na ujemnym poziomie.**

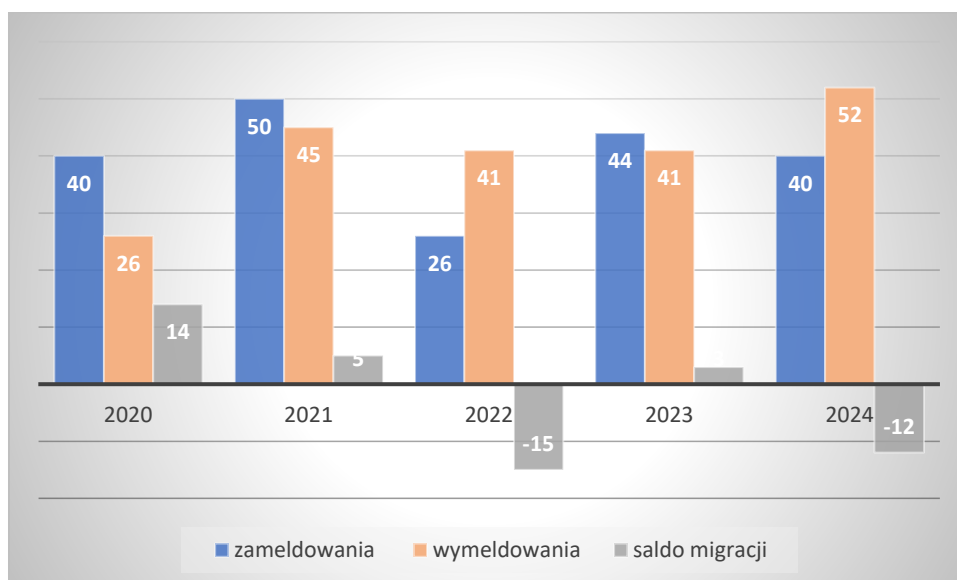
Wykres 4 Przyrost naturalny w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Kolejnym analizowanym zjawiskiem demograficznym na terenie gminy jest saldo migracji, które w badanych latach przyjmowało różne wartości. W 2024 r. na terenie gminy zameldowało się 40 osób a wymeldowało 52, co dało saldo migracji na poziomie -12 osób.

Wykres 5 Saldo migracji w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy – określane mianem depopulacji – stanowi jedno z kluczowych wyzwań, szczególnie dla samorządów, takich jak gmina Bobrowice. Zjawiska

takie jak ogólny spadek populacji, wzrastający udział osób starszych, ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji wskazują na istotne zmiany demograficzne zachodzące na tym obszarze, które wpisują się w szersze tendencje obserwowane w województwie lubuskim. Z punktu widzenia sytuacji społecznej nie są to zjawiska korzystne, ponieważ prowadzą do zmniejszenia liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym przy równoczesnym zwiększaniu się populacji seniorów. W konsekwencji w nadchodzących latach lokalna polityka społeczna będzie musiała położyć szczególny nacisk na wsparcie tej grupy – zarówno poprzez rozwój i intensyfikację usług pomocowych, jak i poprzez tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji oraz integracji osób starszych w życiu wspólnoty.

2. System edukacji i opieki nad dziećmi

Gmina Bobrowice jest organem prowadzącym dla dwóch szkół podstawowych oraz dwóch przedszkoli. Zadania oświatowe w 2024 r. realizowane były przez:

- Szkołę Podstawową w Bobrowicach,
- Szkołę Podstawową w Dychowie,
- Przedszkole w Bobrowicach,
- Przedszkole w Dychowie.

Na terenie gminy opiekę dla dzieci do lat 3 sprawuje nowo wybudowany Żłobek Samorządowy „Misiowe Łapki” w Bobrowicach, który dysponuje 20 miejscami. Budynek został oddany do użytku w grudniu 2025 r.

Wg stanu na 30 września 2024 r. liczba uczniów w szkołach podstawowych wynosiła łącznie 216 dzieci, a w przedszkolach – 98 dzieci. Procesy demograficzne bezpośrednio wpływają na kształt sieci szkolnej, na wykorzystanie budynków, pomieszczeń i wyposażenia, a także na

koszty prowadzenia każdej placówki. Przeciętna liczba uczniów w oddziale klasowym jest wyznacznikiem jednostkowych kosztów nauczania. Mała liczba uczniów, przekłada się na korzystniejsze warunki pracy nauczycieli, pozwala na bardziej zindywidualizowane podejście do uczniów, ale znacznie zwiększa koszty w danej szkole. Średnia wielkość oddziału klasowego ma bezpośredni wpływ na koszty prowadzenia placówki szkolnej, jest więc bardzo ważna dla organu prowadzącego - toteż należy monitorować liczbę uczniów w oddziale.

Tabela 1 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych w roku szkolnym 2024/2025

Placówka oświatowa	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale
Szkoła Podstawowa w Bobrowicach	123	8	15
Szkoła Podstawowa w Dychowie	93	8	12
Przedszkole w Bobrowicach	60	3	20
Przedszkole w Dychowie	38	2	19
RAZEM:	314	21	x

Źródło: Raport o stanie gminy Bobrowice za rok 2024, s. 21.

W roku szkolnym 2024/2025 w placówkach oświatowych liczba etatów pedagogicznych wynosiła 50,3, przy zatrudnieniu 58 nauczycieli oraz 26,25 etatu, przy zatrudnieniu 30 pracowników obsługi. Dla zabezpieczenia odpowiedniego poziomu nauczania, zgodnie z wymogami prawa i potrzebami poczyniono nakłady w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli. W roku szkolnym 2024/2025 na doksztalcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli wydatkowana została kwota 25 474,02 zł.

Tabela 2 Liczba nauczycieli i pracowników obsługi w placówkach edukacyjnych w roku szkolnym 2024/2025

Placówka oświatowa	Nauczyciele		Pracownicy obsługi	
	osoba	etat	osoba	etat
Szkoła Podstawowa w Bobrowicach	25	22,8	9	8
Szkoła Podstawowa w Dychowie	24	18,5	10	8,5
Przedszkole w Bobrowicach	5	5	7	6,25
Przedszkole w Dychowie	4	4	4	3,5
RAZEM:	58	50,3	30	26,25

Źródło: Raport o stanie gminy Bobrowice za rok 2024, s. 22.

Infrastruktura szkolna, zwłaszcza budynki i ich wyposażenie oraz dostępne dla uczniów obiekty sportowe, to majątek gminy bezpośrednio służący potrzebom uczniów i nauczycieli. Kondycja materialna placówek oświatowych jest bardzo dobra, systematycznie dokonywane są prace remontowe i modernizacyjne. Wszystkie budynki szkolne są docieplone, czyste, bezpieczne i estetyczne.

Zgodnie z potrzebami i wymogami prawa w roku szkolnym 2024/2025 we wszystkich szkołach realizowano zadania przyjętych programów wychowawczych i programów profilaktyki. W placówkach oświatowych uczniowie brali udział w zajęciach specjalistycznych takich jak: rewalidacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne. Uczniowie brali udział w programach takich jak: „Przerwany marsz”, „Szklanka mleka”, „Bieg po zdrowie”, „Trzymaj formę”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Warzywa i owoce w szkole”, „Sprzątanie świata”, „Pamiętamy o naszych przodkach”, „Szkoła myślenia pozytywnego”, „Myślę pozytywnie”, „Dzień postaci z bajek”, „Kartka dla medyka”, „Razem na święta”.

Wśród przedsięwzięć realizowanych przez szkoły dla realizacji programów nauczania, programów wychowawczych i profilaktycznych wymienić należy uroczystości patriotyczne z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja, Wybuchu II Wojny Światowej, Święta Niepodległości 11 listopada, uroczystości poświęcone patronom szkoły. W tradycji szkolnej utrwaliły się i były zorganizowane uroczystości z okazji świąt religijnych (Jasełka Bożonarodzeniowe, Przegląd Kolęd), Dnia Babci i Dziadka, Dnia Nauczyciela, Dnia Ziemi, Dnia Dziecka, Ślubowania pierwszoklasistów, Dnia języków obcych, Dnia Życzliwości, Dzień tabliczki mnożenia, Dzień drzewa, Dzień głośnego czytania. Organizowano także konkursy wiedzy i sprawności oraz różnego rodzaju zawody sportowe.

Pomoc materialna uczniom w postaci stypendiów szkolnych została udzielona na podstawie przepisów prawa oświatowego w liczbie świadczeń – 11, na kwotę 15 177,30 zł.

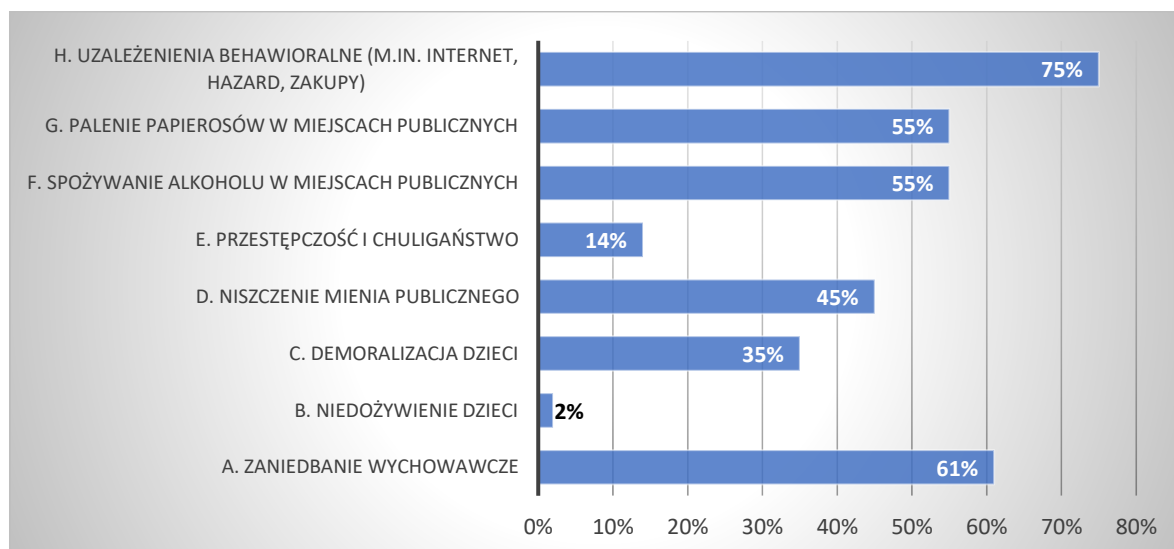
W 2024 r. przyznano stypendia Wójta Gminy dla 17 uczniów szkół podstawowych za wyniki w nauce na kwotę 14 155,00 zł oraz dla 1 ucznia za osiągnięcia sportowe na kwotę 855,00 zł.

Wykonując obowiązki w zakresie wsparcia pracodawców w szkoleniu młodocianych pracowników zamieszkałych na terenie gminy Bobrowice rozpatrywano zgodnie z dyspozycją art. 122 ustawy - Prawo oświatowe wnioski pracodawców o zwrot kosztów kształcenia

młodocianych uczniów, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe i zdali egzamin czeladniczy, lub egzamin potwierdzający uzyskanie kwalifikacji zawodowych. Na realizację powyższego zadania otrzymano dotację od Wojewody Lubuskiego w kwocie 46 211,24 zł, która w 100% pokryła poniesione wydatki.

Z przeprowadzonych danych wynika, że głównym problemem społecznym w odniesieniu do dzieci i młodzieży z gminy Bobrowice są: uzależnienia behawioralne (75%), zaniedbania wychowawcze (61%), a także palenie papierosów i spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (55%). Kolejnym dostrzegalnym przez mieszkańców wysokim problemem w odniesieniu do dzieci i młodzieży jest niszczenie mienia publicznego (45%) oraz demoralizacja dzieci (35%).

Wykres 6 Opinia respondentów dotycząca problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

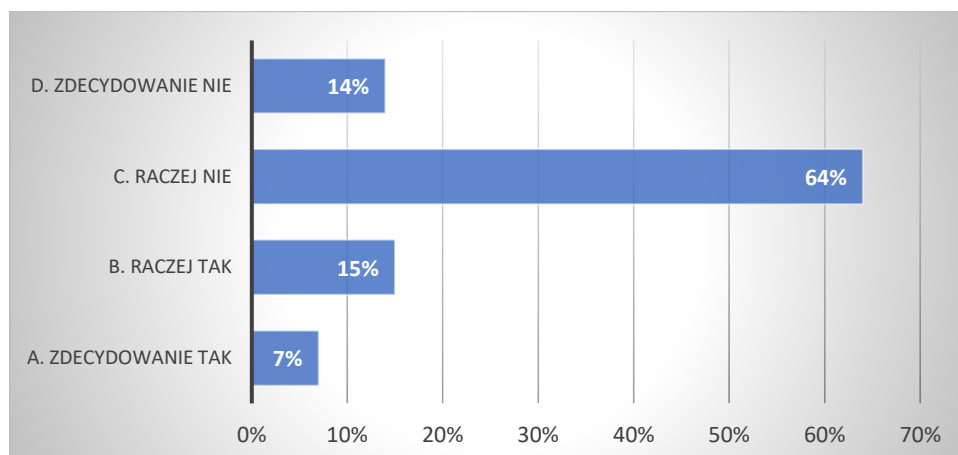
3. Ochrona zdrowia i profilaktyka

W gminie Bobrowice funkcjonuje **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BOBROMED, gabinet stomatologiczny oraz punkt apteczny**. Ośrodek zdrowia świadczy usługi podstawowej opieki zdrowotnej na podstawie umowy z Lubuskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ. Usługi te obejmują świadczenia lekarza rodzinnego oraz pielęgniarek.

W opinii mieszkańców gminy Bobrowice dostęp do placówek opieki zdrowotnej jest wystarczający dla 21% badanych. Większość respondentów z terenu gminy jest zdania, że dostęp do placówek zdrowotnych w gminie jest niewystarczający (78%). Gmina boryka się

z ogólnopolskimi problemami w dostępie do specjalistycznej opieki zdrowotnej, brakami kadrowymi, ograniczonymi środkami finansowymi na rozwój podstawowej opieki medycznej.

Wykres 7 Opinia respondentów na temat dostępu do placówek opieki zdrowotnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Gmina Bobrowice realizuje działania w zakresie profilaktyki zdrowia. Obejmują one działania ujęte w gminnych dokumentach, np. „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2025” przyjęty uchwałą Rady Gminy Bobrowice nr XXIII/292/22 z dnia 29 marca 2022 r. Jednostki samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Jednostki samorządu terytorialnego powinny popierać także tworzenie i rozwój organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewniać warunki sprzyjające działaniom tych organizacji.

Gmina prowadzi szereg działań ukierunkowanych na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, które występują.

Adresatami zadań są mieszkańcy gminy a działania podejmowane na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez używki są skierowane do wszystkich mieszkańców. Polityka wobec uzależnień dotyczy całej populacji, a nie tylko grupy osób uzależnionych. Wszystkie

działania w zakresie ochrony zdrowia przebiegają w ścisłej współpracy różnych podmiotów poczynając od placówek oświatowych, poprzez pomoc społeczną, służbę zdrowia, instytucje strzegące porządku publicznego i przestrzegania prawa, aż do organizacji pozarządowych, które to poprzez swoje doświadczenie i zaangażowanie stanowią część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Realizacja działań profilaktycznych na terenie gminy Bobrowice w latach 2020-2024 wskazuje na realizację działań w postaci programów z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży, jednorazowych prelekcji i pogadarek oraz zajęć pozalekcyjnych czy organizacji kolonii i obozów dla dzieci z zajęciami profilaktycznymi. W ramach tych działań najwięcej uczestników uczestniczyło w programach z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży, na co wskazują dane ujęte w poniższej tabeli.

Tabela 3 Liczba uczestników programów profilaktycznych realizowanych na terenie gminy w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
	Liczba uczestników				
Programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży	100	50	60	50	50
Jednorazowe prelekcje, pogadanki	100	100	100	110	110
Spektakle	60	60	60	60	60
Festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	0	0	0	0	0
Imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady)	0	0	0	0	0
Konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.):	0	0	0	0	10
Pozalekcyjne zajęcia sportowe	20	20	20	20	20
Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	0	0	0	0	20

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach

4. Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z kluczowych zadań gminy jest dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców i porządek publiczny. **Na terenie gminy Bobrowice odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa publicznego są Ochotnicze Straże Pożarne zlokalizowane w miejscowościach: Bobrowice,**

Bronków i Strużka. Jednostki ochotniczych straży pożarnych jako organizacje pozarządowe, funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach i ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych. Stanowią ważny element krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG) w systemie bezpieczeństwa państwa. Współpraca w ramach ww. systemu to przede wszystkim współdziałanie podczas akcji ratowniczych na terenie kraju z udziałem specjalistów, grup ratowniczych, zastosowanie sprzętu, przygotowanie wspólnych programów szkoleniowych dotyczących zasad udzielania pierwszej pomocy, stosowanie podstawowych technik ratowniczych, tworzenie programów informacyjnych o zagrożeniach katastrofami, klęskami żywiołowymi, pożarami i innymi zagrożeniami spowodowanymi siłami przyrody lub działalnością człowieka. Ochotnicze straże pożarne funkcjonujące na terenie gminy Bobrowice w pełnym zakresie są przygotowane i wyposażone do niesienia pomocy mieszkańcom.

W 2024 r. OSP z terenu gminy wzięły udział w 106 wyjazdach, największą liczbę wyjazdów odnotowano w OSP Bobrowice (77). Ochotnicze straże pożarne z terenu gminy posiadają w swoich strukturach łącznie 80 członków.

Tabela 4 Działania jednostek OSP w 2024 r.

Jednostka	Liczba członków	Liczba wyjazdów
OSP Bobrowice	50	77
OSP Bronków	6	4
OSP Strużka	24	25
Razem	80	106

Źródło: Raport o stanie gminy Bobrowice za rok 2024, s. 19.

Głównym zadaniem OSP na terenie gminy Bobrowice jest:

- 1) prowadzenie działań ratowniczych, udział w działaniach oraz akcjach ratowniczych;
- 2) udział w alarmowaniu i ostrzeganiu ludności o zagrożeniach;
- 3) udział w ochronie ludności;
- 4) wykonywanie kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- 5) organizowanie ćwiczeń oraz udział w szkoleniach, ćwiczeniach i zawodach sportowo-pożarniczych;
- 6) wspieranie gminy w realizacji pomocy na rzecz społeczności lokalnej;

- 7) zabezpieczenie ppoż. Imprez organizowanych przez gminę i podległe jej jednostki organizacyjne.

Oprócz walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami, strażacy OSP realizują zadania jak: organizowanie przedsięwzięć służących rozwojowi sportu i kultury fizycznej pozwalających na rozwinięcie sprawności wykorzystywanej w działaniach ratowniczych; organizowanie przedsięwzięć oświatowo-kulturalnych propagujących wiedzę i umiejętności w zakresie ochrony przeciwpożarowej; propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wyniku pożaru, klęsk lub innego miejscowego zagrożenia; a także wspieranie form współdziałania między lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

W 2024 roku w gminie Bobrowice stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 58 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 19,33 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubuskiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Bobrowice wynosi 66,10% i jest nieznacznie mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa lubuskiego oraz nieznacznie mniejszy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Bobrowice najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 12,14 (wykrywalność 66%) oraz przeciwko mieniu - 7,22 (wykrywalność 41%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,54 (95%), o charakterze gospodarczym - 2,59 (50%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,67 (97%).

5. Podmioty ekonomii społecznej

Podmioty ekonomii społecznej (PES) to organizacje, które łączą działalność gospodarczą lub usługową z działaniami na rzecz dobra wspólnego – czyli realizują cele społeczne, a nie wyłącznie ekonomiczne. Ich celem jest aktywizacja zawodowa, integracja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (bezrobotnych, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, długotrwale chorych, rodzin w trudnej sytuacji).

Typowe formy prawne podmiotów ekonomii społecznej:

- Spółdzielnie socjalne (np. spółdzielnie osób bezrobotnych lub niepełnosprawnych),
- Centra Integracji Społecznej (CIS) i Kluby Integracji Społecznej (KIS),

- Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ),
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ),
- Stowarzyszenia i fundacje prowadzące działalność odpłatną lub gospodarczą,
- Spółki non profit, w których zyski przeznaczane są na cele społeczne,
- Kooperatywy, spółdzielnie pracy, organizacje pozarządowe realizujące projekty integracyjne i usługowe.

Na terenie gminy Bobrowice (oprócz organizacji pozarządowych) nie występują inne podmioty ekonomii społecznej. Brak rozwiniętego sektora ekonomii społecznej ma istotne konsekwencje dla społecznego, gospodarczego i instytucjonalnego rozwoju lokalnego. Utrudnia on realizację celów polityki społecznej, ogranicza możliwości aktywizacji mieszkańców oraz osłabia współpracę pomiędzy instytucjami a społecznością. Podmioty ekonomii społecznej (takie jak spółdzielnie socjalne, CIS, KIS, fundacje zatrudniające osoby zagrożone wykluczeniem) tworzą miejsca pracy i ścieżki powrotu na rynek pracy dla osób, które nie radzą sobie w systemie rynkowym – np. długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, samotnych rodziców. Ich brak skutkuje brakiem lokalnych programów reintegracji zawodowej, koniecznością odsyłania mieszkańców do instytucji w innych gminach czy powiatach, mniejszymi szansami na trwałe usamodzielnienie osób korzystających z pomocy GOPS, a także utrzymywanie się zależności od świadczeń społecznych (zamiast ich wygaszania poprzez pracę i integrację).

Realizacja polityki społecznej w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Bobrowice na lata 2026-2030 **powinna uwzględniać aspekt budowania i tworzenia podmiotów ekonomii społecznej**, aby przeciwdziałać marginalizacji osób wykluczonych oraz budować odpowiedni system wsparcia dla osób niesamodzielnych, z niepełnosprawnościami i innymi specjalnymi potrzebami.

6. Organizacje społeczne

W każdej gminie działalność organizacji pozarządowych stanowi istotny zasób wspierający rozwój społeczności lokalnej. Prowadzą one aktywność w takich dziedzinach jak kultura, profilaktyka, pomoc społeczna, promocja sportu, organizacja czasu wolnego i rekreacja. Dzięki realizacji swoich statutowych celów, inicjują liczne wydarzenia o zróżnicowanym charakterze, wpływając tym samym na kształtowanie życia społecznego. Ich obecność

przyczynia się także do wzbogacenia oferty edukacyjnej i rekreacyjnej dla mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy Bobrowice działa kilka organizacji pozarządowych, do których zaliczają się:

- Uczniowski Klub Sportowy „Sokół”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Energetyk” w Dychowie,
- Ludowy Klub Sportowy „Bóbr” w Bobrowicach,
- Klub Sportowy „Energetyk” w Dychowie,
- Ludowy Klub Sportowy Piaszno w Bronkowie,
- Koło „Amur” w Bobrowicach,
- Koło wędkarskie w Dychowie,
- Stowarzyszenie Kobiet „Bronkowlanki”.

W formie stowarzyszenia działają również Ochotnicze Straże Pożarne z terenu gminy.

Współpraca między samorządem lokalnym a organizacjami pozarządowymi przyjmuje każdego roku dwojaki charakter. Z jednej strony gmina Bobrowice udziela wsparcia finansowego na realizację zadań publicznych organizowanych przez podmioty III sektora, z drugiej wspiera organizacje w formie niefinansowej, poprzez pomoc w realizacji wielu działań, doradztwo, wsparcie merytoryczne, organizacyjne i rzeczowe.

W 2024 r. ogłoszono jeden konkurs ofert na dofinansowanie realizacji zadań publicznych. Konkurs dotyczył czterech zadań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu. Złożono cztery oferty po jednej na każde zadanie. Podpisano cztery umowy na łączną kwotę 100 000 zł.

Dotacje otrzymały następujące stowarzyszenia:

- 1) LKS „Bóbr” Bobrowice w wysokości 32 000 zł na zadanie: „Upowszechnianie piłki nożnej w miejscowości Bobrowice”. W ramach tego zadania odbywały się zajęcia treningowe i rozgrywki ligowe. Do rozgrywek ligowych zgłoszono 27 zawodników. Drużyna rozgrywała mecze ligowe i towarzyskie. W sezonie 2024/2025 drużyna po rundzie jesiennej zajęła 7 miejsce w rozgrywkach klasy A.
- 2) KS „Energetyk” Dychów w wysokości 20 000 zł na zadanie pn.: „Upowszechnianie piłki nożnej w miejscowości Dychów”. W ramach tego zadania odbywały się zajęcia

treningowe i rozgrywki ligowe. Drużyna rozgrywała mecze ligowe oraz mecze towarzyskie. Do rozgrywek ligowych zgłoszono 25 zawodników. W sezonie 2024/2025 po rundzie jesiennej drużyna zajęła 8 miejsce w rozgrywkach klasy B.

- 3) UKS „Energetyk” Dychów w wysokości 17 000 zł na zadanie pn.: „Upowszechnianie biegów na orientację w miejscowości Dychów”. W ramach tego zadania prowadzone były zajęcia treningowe i zawody sportowe. Stan zawodników wynosił 24 osoby w przedziale wiekowym od 7-20 lat oraz 11 seniorów. W 2024 r. zawodnicy brali udział w 34 zawodach na orientację w kraju i 6-krotnie za granicą.
- 4) LKS „Bóbr” Bobrowice w wysokości 31 000 zł na realizację zadania pn.: „Prowadzenie wielosekcyjnego klubu sportowego w Bobrowicach”. W ramach tego zadania prowadzone były zajęcia treningowe i zawody sportowe w sekcjach badminton, tenis stołowy, piłka nożna oraz szermierka. W zajęciach średnio udział brało 54 dzieci w przedziale wiekowym 6-15 lat.

W 2024 r. udzielono również dwóch dotacji dla Stowarzyszenia Kobiet „Bronkowianki” w trybie pozakonkursowym. Pierwsza dotacja została przyznana na zadanie pn.: „Dary jesieni – spotkanie z tradycją i kulturą”, na które stowarzyszenie otrzymało kwotę 2 470,00 zł.

W ramach tego zadania przeprowadzono warsztaty rękodzieła i kisenia kapusty oraz zorganizowano występ sekcji tanecznej. W warsztatach wzięło udział 50 osób. Druga dotacja została przyznana na zadanie pt.: „Zabawa Karnawałowa – Bajkowa Kraina Tańca”, na które stowarzyszenie otrzymało kwotę - 1.000,00 zł. W ramach tego zadania zorganizowano zabawę taneczną z zabawami grupowymi dla dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 40 dzieci z terenu gminy Bobrowice.

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych na obszarze gminy odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu rozwoju społecznego jej mieszkańców. Stowarzyszenia angażują dzieci i młodzież, wspierają aktywność osób starszych, rozwijają pasje dorosłych oraz propagują sport, rekreację i aktywne formy spędzania wolnego czasu. Poprzez świadczenie różnorodnych usług na rzecz lokalnej społeczności, organizacje te przyczyniają się do poprawy jakości życia, przeciwdziałają zjawiskom patologicznym oraz wspierają integrację mieszkańców i wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego, dlatego ważnym aspektem działań samorządowych jest wspieranie działalności podmiotów III sektora, jak również propagowanie idei tworzenia kolejnych organizacji wspierających proces integracji,

rozwijania sportu i kultury na terenie gminy. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i realizacji wspólnych działań społecznych powinna być kontynuowana w dalszym rozwoju społecznym gminy Bobrowice. Dzięki takim działaniom **przeciwdziała się marginalizacji dzieci i młodzieży oraz pozytywnie wpływ na profilaktykę zdrowia psychicznego mieszkańców gminy.**

7. Instytucje kultury i sportu

Instytucjami organizującymi życie kulturalne, edukacyjne i sportowe na terenie gminy Bobrowice są Gminna Biblioteka Publiczna w Bobrowicach oraz Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Bobrowicach.

Gminna Biblioteka Publiczna w Bobrowicach jest samorządową instytucją kultury działającą na terenie gminy. Mieści się w budynku Szkoły Podstawowej w Bobrowicach, w bibliotece znajduje się kącik czytelniczy przeznaczony na 9 miejsc dla czytelników. Biblioteka czynna jest od poniedziałku do piątku. Biblioteka posiada filię biblioteczną zlokalizowaną w Dychowie. Filia czynna jest w wybrane dni i godziny w tygodniu. Biblioteka w Dychowie mieści się na piętrze budynku Szkoły Podstawowej w Dychowie. W bibliotece znajduje się czytelnia z 12 miejscami dla czytelników.

Stan księgozbioru Gminnej Biblioteki Publicznej w Bobrowicach i filii w Dychowie na koniec 2024 r. wyniósł 20 982 woluminy. Wartość księgozbioru wyniosła 384 702,92 zł. W 2024 r. Biblioteka zakupiła i opracowała 795 woluminów nowych pozycji książkowych wydała kwotę 23 778,75 zł. W 2024 r. zakupiła zdalny dostęp do licencjonowanych zbiorów elektronicznych LEGIMI za kwotę 2 772,00 zł, w ilości 14 kodów dostępu (ebooki i audiobooki).

Na prenumeratę czasopism w liczbie 8 tytułów dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Bobrowicach i 4 tytułów dla filii Bibliotecznej w Dychowie w 2024 r. wydano łącznie 3 219,58 zł. W listopadzie 2023 r. zakupiono program biblioteczny MAK+ i do dnia 31 grudnia 2024 r. wprowadzono 16% zbiorów bibliotecznych.

W 2024 r. biblioteka kontynuowała działania w zakresie: gromadzenia, opracowania, selekcji, przechowywania i udostępniania zbiorów. Jednostka podejmowała również działania skierowane do dzieci i młodzieży, mające na celu promocję czytelnictwa oraz rozbudzenie zamiłowania do czytania. W 2024 r. odnotowano łącznie w Bibliotekach 383 zarejestrowanych czytelników. Jednostkę odwiedzano 4 677 razy, wypożyczono 8 642

książek. Czytelnicy korzystali również z księgozbioru czytelnicy, czytelnicy czasopism i czytelnicy internetowej. Udzielono łącznie 390 informacji.

Tabela 5 Liczba czytelników i udostępnianie księgozbioru

Wyszczególnienie	GBP w Bobrowicach	GBP w Bobrowicach filia Dychów
Liczba czytelników zarejestrowanych	223	160
Liczba odwiedzin wypożyczalni	3 158	1 519
Liczba wypożyczeń księgozbioru	5 815	2827
Liczba wypożyczeń czasopism	57	56
Liczba odwiedzin w czytelnicy	2 083	1 012
Liczba korzystania z księgozbioru w czytelnicy	2 162	1 670
Liczba korzystania z czasopism w czytelnicy	638	240
Liczba odwiedzin w czytelnicy Internetowej	34	199
Liczba udzielonych informacji	107	283
Zdalny dostęp do Legimi	1 890	x

Źródło: Raport o stanie gminy Bobrowice za rok 2024, s. 19.

W praktyce działalność biblioteki wykracza poza samo wypożyczanie książek: pełni ona funkcję ośrodka kulturalno-edukacyjnego, organizując spotkania autorskie, wystawy, warsztaty oraz wydarzenia dla dzieci i dorosłych. Biblioteka angażuje szczególnie dzieci i młodzież – prowadzi zajęcia, warsztaty i spotkania autorskie, imprezy okolicznościowe (np. bale, pikniki, teatrzyki), a także korzysta ze współpracy instytucjonalnej (np. przy organizacji spotkań autorskich i warsztatów). W 2024 r. w wydarzeniach organizowanych przez GBP w Bobrowicach udział wzięło łącznie 1 201 uczestników.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Bobrowicach jest samorządową instytucją kultury współorganizującą i realizującą działania kulturalne na terenie gminy. Powołany został uchwałą nr XVI/208/21 Rady Gminy Bobrowice z dnia 18 marca 2021 r. Baza lokalowa do działalności kulturalnej GOKiS w gminie zawiera: siedzibę GOKiS – Bobrowice 71, „Kręgielnię” przy świetlicy w Dychowie, halę widowiskowo-sportową przy Szkole Podstawowej w Bobrowicach oraz stadion (boisko sportowe) w Bobrowicach i Dychowie.

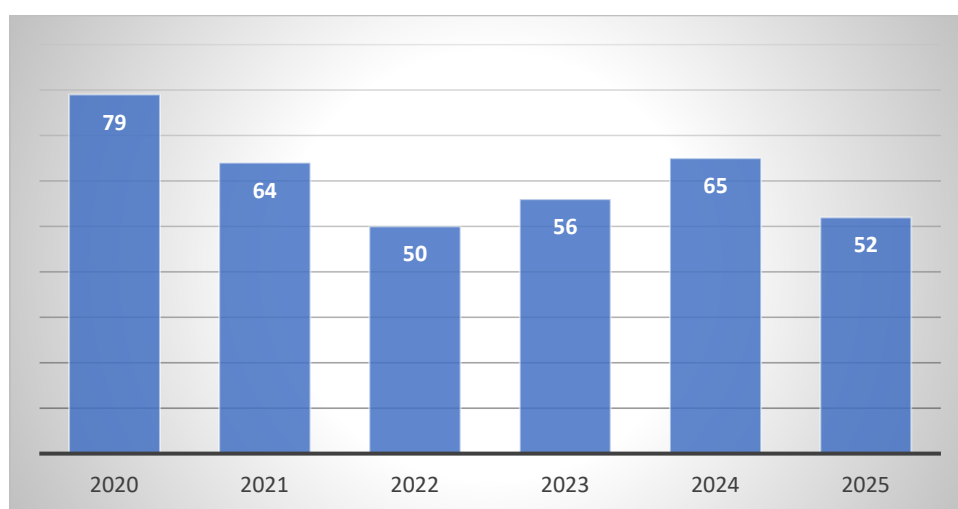
Działania GOKiS opierają się na promowaniu kultury i sztuki artystycznej poprzez organizację wydarzeń i imprez ogólnodostępnych, zazwyczaj częściowo odpłatnych oraz na działalności

ukierunkowanej na rozwój umiejętności twórczych mieszkańców gminy, czyli na organizacji i wspieraniu amatorskich, hobbystycznych klubów zainteresowań. Wyodrębnia się także działalność merytoryczno-edukacyjną polegającą na organizowaniu i wspieraniu konkursów, warsztatów, cykli edukacyjnych. Wśród zajęć stałych prowadzonych przez GOKiS w Bobrowicach w 2024 r. można wymienić: lektorat języka angielskiego, zajęcia taneczne, zajęcia wokalne, zajęcia plastyczne, zajęcia kreatywne, zajęcia logopedyczne. Dodatkowo w obiektach sportowych na terenie gminy w 2024 r. realizowane były zajęcia rekreacyjne dla mieszkańców, tj. Aktywny rodzic - zdrowe dziecko, siatkówka dla mieszkańców Dychowa i okolicy oraz otwarte drzwi dla starszej młodzieży z gminy Bobrowice.

8. Bezrobocie

W 2024 r. na terenie gminy Bobrowice odnotowano łącznie 65 osób bezrobotnych, w tym 38 kobiet. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia w analizowanym okresie lat 2020-2024 przyjmowała tendencję spadkowo-wzrostową. W połowie roku 2025 odnotowano 52 osoby bezrobotne i widoczna jest tendencja ogólnego wzrostu liczby bezrobotnych na terenie gminy. Wskaźnik bezrobocia w gminie w grudniu 2024 r. wynosił 3,7%. Stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła 5,7%, a dla województwa 4,5%. Bezrobocie nie jest najważniejszym problemem społecznym gminy, choć sytuację rynku pracy należy monitorować.

Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2020-2025

*2025 – dane z czerwca 2025

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Istotną uwagę w kontekście rynku pracy należy zwrócić przede wszystkim na osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup: kobiety,

osoby młode do 30 roku życia, osoby starsze – po 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Analizując sytuację liczby osób bezrobotnych w gminie Bobrowice można stwierdzić, że **największym problemem społecznym w kontekście rynku pracy jest wysoki wskaźnik bezrobotnych kobiet.**

Tabela 6 Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2020-2025

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2020	49	32	20	36
2021	34	15	20	28
2022	33	17	14	16
2023	29	14	14	18
2024	38	19	15	19
2025*	30	14	16	15

*2025 – dane z połowy roku

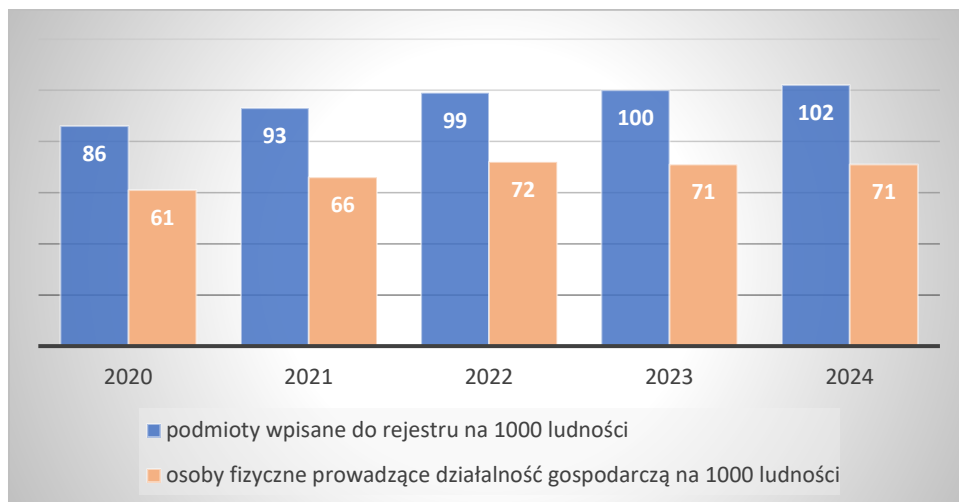
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W kontekście spodziewanego wzrostu liczby osób bezrobotnych na terenie gminy wskazane jest monitorowanie rynku pracy oraz podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia wzrostu zjawiska bezrobocia na terenie gminy. Bezrobocie jest główną przyczyną innych niepokojących zjawisk społecznych, tj. uzależnienia, przemoc, agresja, obniżenie poczucia własnej wartości, choroby psychiczne itp. Samorząd powinien aktywnie reagować na zachodzące zmiany na rynku pracy przy jednoczesnym wsparciu osób pozostających bez zatrudnienia.

9. Podmioty gospodarcze

Gospodarka gminy Bobrowice charakteryzuje się stabilnością i niewielkimi wahaniami w liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w CEIDG. Na koniec 2024 r. w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców zarejestrowanych było 102 podmioty gospodarki narodowej, z czego 71 podmiotów było prowadzonych przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, co pokazuje dominację mikroprzedsiębiorczości i jednoosobowych firm. W badanych latach 2020-2024 widoczny jest systematyczny, lecz powolny wzrost liczby podmiotów rejestrowanych w REGON.

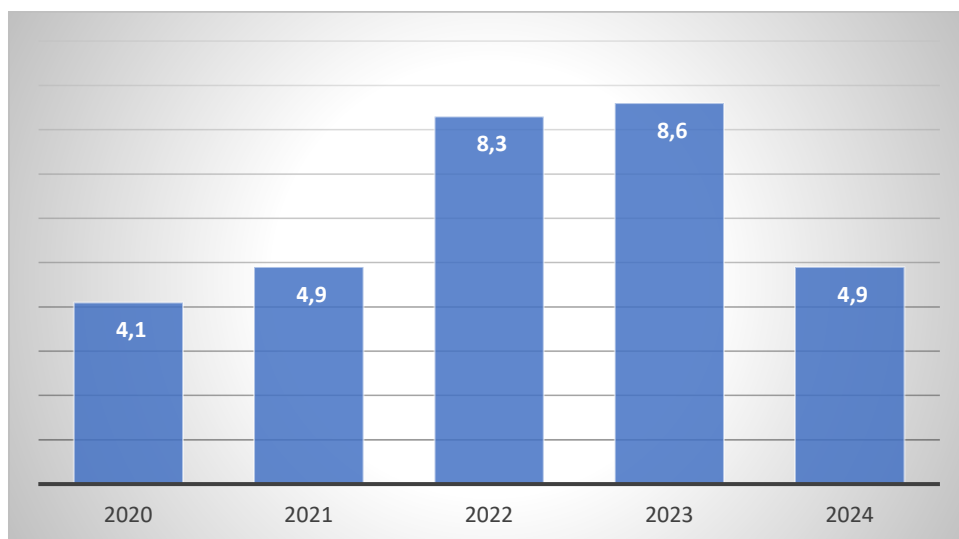
Wykres 9 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2020-2023 charakteryzował się tendencją wzrostową, co mogło wskazywać na trudności w prowadzeniu własnych działalności (związanych z wysokimi nakładami finansowymi, kosztami pracowniczymi i utrudnioną działalnością w zakresie sprzedaży i usług na lokalnym rynku, okresem popandemicznym). Jednak w 2024 r. udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wynosił 4,9 punkty procentowe, co wskazuje na duży spadek w stosunku do lat wcześniejszych i możliwe lepsze warunki prowadzenia i utrzymania prowadzonych działalności gospodarczych na terenie gminy.

Wykres 10 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W gminie Bobrowice w roku 2024 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 305 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 213 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 19 nowych podmiotów, a 15 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Bobrowice najwięcej (29) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (299) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 8,2% (25) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 34,4% (105) podmiotów, a 57,4% (175) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (37,6%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,1%).

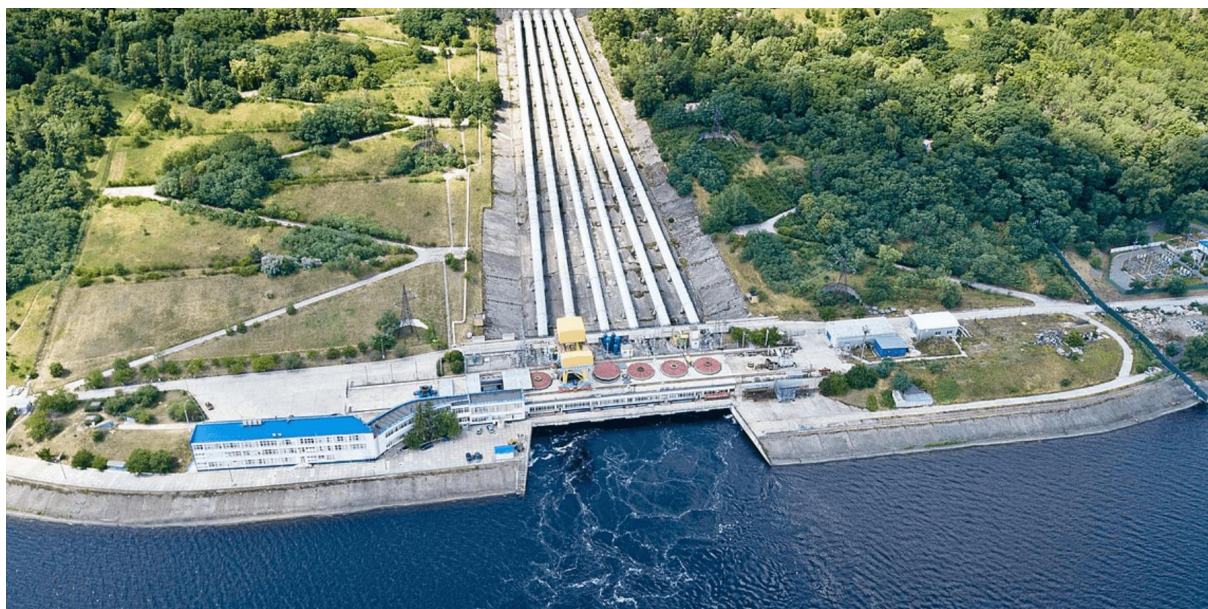
Przedsiębiorczość w gminie Bobrowice opiera się głównie na małych, lokalnych działalnościach – przede wszystkim jednoosobowych i mikrofirmach, z silną reprezentacją budownictwa oraz handlu/usług. Taki profil jest typowy dla gmin wiejskich: dominuje samozatrudnienie i działalności powiązane z obsługą mieszkańców oraz lokalnym rynkiem, a mniejszy jest udział większych pracodawców.

10. Zasoby przyrodnicze i turystyczne

Gmina Bobrowice ma bardzo silny „leśno-wodny” charakter. Lasy zajmują ok. 66,3% jej powierzchni (co lokuje gminę wśród najbardziej zalesionych w woj. lubuskim), a dolina **rzeki Bóbr** i towarzysząca jej mozaika siedlisk wzmacniają walory krajobrazowe i bioróżnorodność. O wartości przyrodniczej świadczy obecność kilku form ochrony przyrody. Na terenie gminy wyznaczono m.in. **obszar chronionego krajobrazu „Dolina Bobru”** (obejmujący część gminy Bobrowice) oraz **obszar chronionego krajobrazu „Bronków–Janiszowice”** o powierzchni 3 428,10 ha, położony na terenie gminy. Równolegle funkcjonują obszary Natura 2000 istotne dla ochrony siedlisk i gatunków – m.in. SOO „Jezioro Janiszowice” (PLH080053) o pow. 206,07 ha oraz SOO „Dolina Dolnego Bobru” (PLH080068) (obszar wyznaczony rozporządzeniem).

Ważnym elementem przyrodniczym są także mokradła i tereny podmokłe – przykładem jest użytek ekologiczny „**Dachowskie Ługi**” o pow. 242,87 ha, ustanowiony uchwałą gminy, chroniący wartościowe siedliska (m.in. obszary podmokłe) i związane z nimi gatunki.

Turystycznie gmina ma potencjał przede wszystkim w obszarze **wypoczynku blisko natury** i **turystyki aktywnej** (cisza, lasy, doliny rzeczne, mokradła). Dodatkowym wyróżnikiem jest **dziedzictwo hydrotechniczne i energetyczne** – elektrownia szczytowo-pompowa „Dychów” (kluczowy obiekt Zespołu Elektrowni Wodnych Dychów) i infrastruktura związana z Bobrem oraz kanałem derywacyjnym to elementy, które budują „tożsamość miejsca” i mogą stanowić oś produktu turystycznego (np. trasy edukacyjne/techniczne, punkty widokowe, lokalne opowieści).

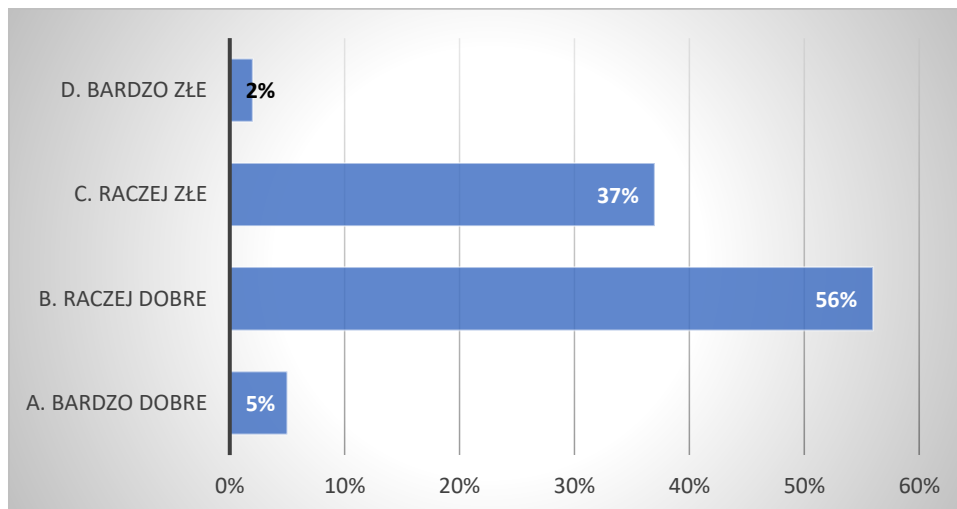

W tle działa również rozwijana oferta **tras rowerowych** prezentowanych w serwisie szlaku gminy (np. pętle i odcinki tematyczne), co wzmacnia dostępność walorów krajobrazowych dla turystów jednodniowych.

Potencjałem turystycznym gminy Bobrowice są również liczne zabytkowe kościoły, m.in.: zabytkowy Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Bobrowicach z XIX w., wybudowany w stylu neogotyckim, zabytkowy Kościół Filialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Janiszowicach z XV-XVI w. (styl gotycki) oraz zabytkowy Kościół pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Tarnawie Krośnieńskiej z XVIII w. (styl barokowy).

Opinia respondentów na temat warunków życia w gminie Bobrowice jest pozytywna. 61% badanych określiła warunki życia w gminie jako dobre lub bardzo dobre. Jednak dość spora część badanych (39%) wskazała, że warunki życia w gminie są raczej złe lub bardzo złe.

Wykres 11 Ocena respondentów na temat warunków życia w gminie

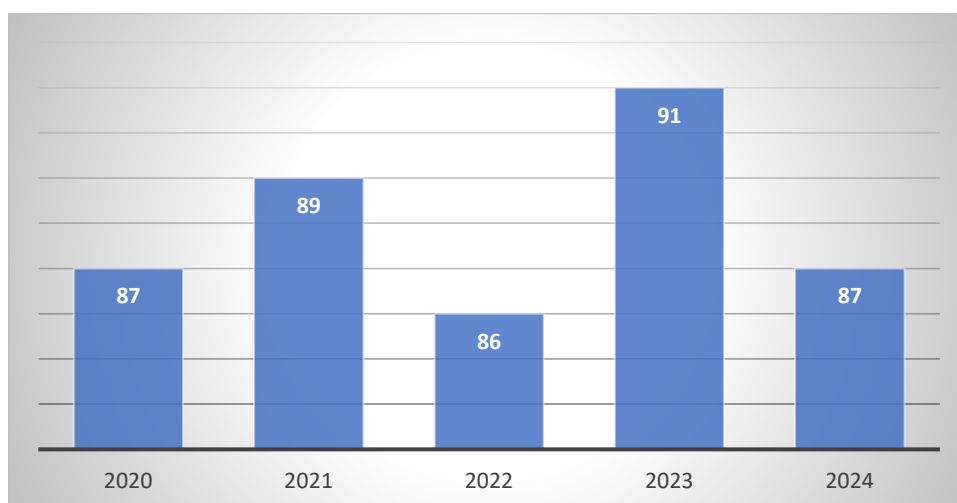
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

V. Charakterystyka pomocy społecznej na terenie gminy Bobrowice

1. Beneficjenci pomocy społecznej

W 2024 r. z pomocy społecznej z terenu gminy Bobrowice na podstawie wydanych decyzji skorzystało 87 osób. W badanych latach 2020-2024 liczby osób korzystających z pomocy społecznej w gminie przyjmowała każdego roku zmienne wartości, choć utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

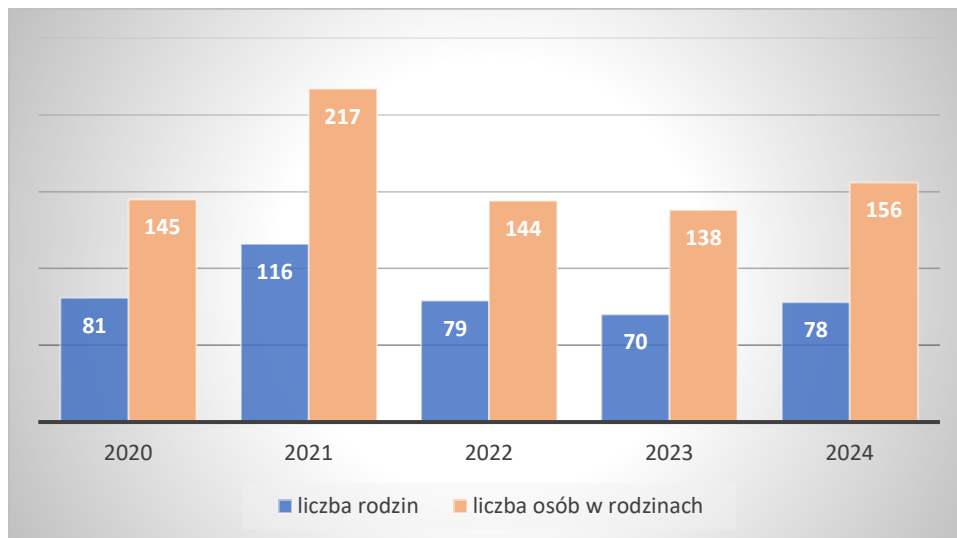
Wykres 12 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

W latach 2020-2024 liczba rodzin i osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej z terenu gminy również przyjmowała porównywalne wartości. W 2024 r. odnotowano 78 rodzin korzystających z pomocy. W rodzinach tych przebywało łącznie 156 osób.

Wykres 13 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

W 2024 r. najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej odnotowano w wieku przedprodukcyjnym (48 osób) i produkcyjnym (46 osób). Stosunkowo mniej z pomocy społecznej skorzystało mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym (12 osób).

Tabela 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2024 r.

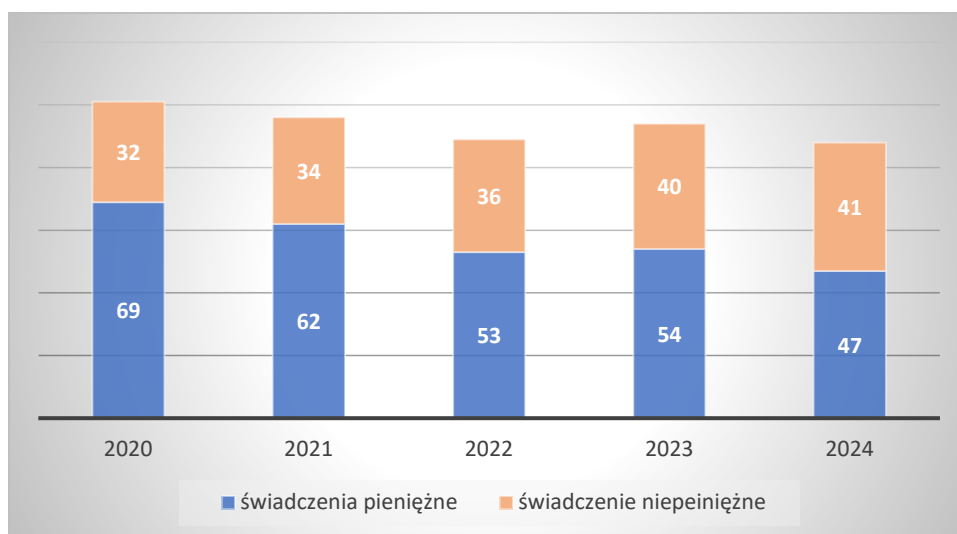
Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Przedprodukcyjny	48	18	30
Produkcyjny	46	16	30
Poprodukcyjny	12	9	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

2. Pomoc finansowa i niefinansowa

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, które korzystają z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach na podstawie zrealizowanych świadczeń przyjmuje postać finansową lub niefinansową. W analizowanym okresie lat 2020-2024 mieszkańcy gminy częściej korzystali ze świadczeń pieniężnych.

Wykres 14 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

Jedną z form otrzymywanych świadczeń pieniężnych są zasiłki dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji. GOPS przyznaje zasiłki stałe, celowe i zasiłki okresowe. W analizowanym okresie lat 2020-2024 liczba osób korzystających z zasiłków stałych, okresowych i celowych uległa zmniejszeniu. Z kolei wzrosła liczba osób korzystających ze specjalnego zasiłku celowego.

Tabela 8 Liczba osób korzystających z poszczególnych zasiłków w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Zasiłek stały	31	32	31	29	25
Zasiłek okresowy	10	8	8	5	5
Specjalny zasiłek celowy	5	6	4	8	18
Zasiłek celowy	47	50	39	39	37

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowice

Zasiłek stały to specjalne świadczenie pomocy społecznej udzielane w formie pieniężnej – szczególnie potrzebującej grupie obywateli. Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W 2024 r. udzielono 25 osobom zasiłek stały, przyznano 278 świadczeń na łączną kwotę 231 097 zł.

Zasiłki celowe i celowe specjalne - to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. Na ten cel w 2024 r. wydatkowano środki w wysokości 54 704 zł. Wypłacono 37 zasiłków celowych dla 19 osób oraz 18 zasiłków celowych specjalnych. Wypłata w/w zasiłków była w całości pokryta środkami z budżetu gminy. Również w 2024 r. wypłacono 3 osobom zasiłek celowy w wyniku zdarzenia losowego na kwotę 11 000 zł.

Z kolei **zasiłki okresowe** – to świadczenie, które przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W 2024 r. przyznano decyzją zasiłek okresowy 5 osobom, w tym: 4 osobom z powodu bezrobocia i 1 osobie z powodu niepełnosprawności. W 2024 r. wypłacono łącznie 31 świadczeń na kwotę 13 363 zł.

Mimo, że w ostatnich latach ogólna liczba osób korzystających z pomocy finansowej oferowanej przez GOPS w Bobrowice uległa zmniejszeniu zakres obowiązków kadry Ośrodka wcale nie zmalał. Spadek liczby świadczeniobiorców nie oznacza bowiem ograniczenia skali czy charakteru wykonywanej pracy. Obecnie praca socjalna jest świadczona na rzecz wszystkich mieszkańców – niezależnie od ich sytuacji dochodowej – i przyjmuje formę m.in. poradnictwa oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także realizacji programów i projektów oferujących mieszkańcom pomoc spoza ustawy o pomocy społecznej. W 2024 r. praca socjalna była świadczona m.in. w zakresie: wspierania w uzyskaniu pomocy ze strony właściwych organów, instytucji i organizacji, kierowania do skorzystania z konsultacji prawnej, poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego i rodzinnego, pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia, pomocy w prawidłowym gospodarowaniu budżetem domowym, współpracy w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego, wsparciu w załatwianiu spraw urzędowych, współpracy z asystentem rodziny czy współpracy z instytucjami (PUP, ZUS, PCPR oraz innymi podmiotami) itp.

3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej

Osoby korzystające z pomocy społecznej w formie przyznawanych zasiłków borykają się z różnymi problemami. Z analizy danych wynika, że do głównych powodów udzielania świadczeń w latach 2020-2024 r. należały przede wszystkim: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz bezrobocie. Z tych powodów największa liczba rodzin z terenu gminy korzystała ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 9 Liczba rodzin według powodów udzielania pomocy finansowej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Alkoholizm	1	1	0	0	0
Bezdomność	0	0	1	1	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	0	5	1	4	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	1	1	1	3	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4	6	6	7	9
Bezrobocie	18	16	15	18	12
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	11	12	11	16	19
Niepełnosprawność	45	52	48	43	36
Potrzeba ochrony macierzyństwa	6	8	10	8	9
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	0	0	0
Ubóstwo	54	56	46	44	40
Zdarzenia losowe	0	0	1	1	3

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach

4. Wsparcie w postaci dożywiania

Pomoc w zakresie dożywiania dla dzieci z terenu gminy realizowana była w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2024-2028”. W 2024 r. ze wsparcia w zakresie

dożywiania skorzystały 42 rodziny, w których zamieszkiwało 82 osoby, w tym 35 dzieci. Liczba rodzin i osób korzystających z tej formy wsparcia w badanych latach utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

Tabela 10 Liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	47	54	38	40	42
Liczba osób	80	86	69	77	82
Liczba dzieci	21	21	26	36	35

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach

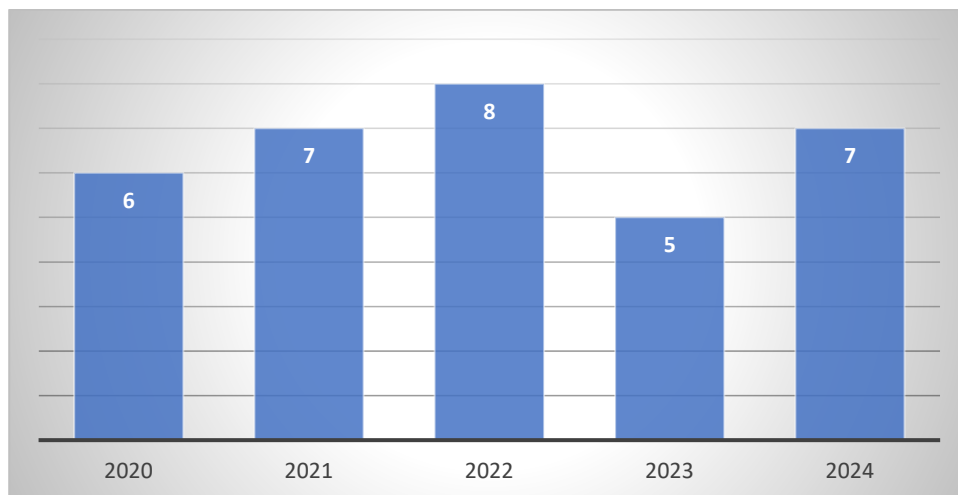
Program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2024-2028” ma na celu długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, poprawę poziomu życia osób oraz rodzin o niskich dochodach. W 2024 r. na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 60 000 zł, z czego kwotę 44 100,00 zł otrzymano z budżetu Wojewody Lubuskiego.

5. Świadczenia, usługi opiekuńcze i wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami

Usługi opiekuńcze stanowią ważny element wsparcia niezbędnego niepełnosprawnym mieszkańcom gminy. Dzięki tej pomocy wiele osób mimo podeszłego wieku, osamotnienia, chorób i wynikłych z nich dysfunkcji może nadal mieszkać u siebie w domu, miejscu uznanym za spokojne i bezpieczne. Usługi opiekuńcze przyznawane są osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób (a są jej pozbawione) oraz osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Celem realizacji usług opiekuńczych jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W 2024 r. z usług opiekuńczych na terenie gminy Bobrowice skorzystało łącznie 9 osób, w tym 2 osoby w ramach usług sąsiedzkich. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w badanym okresie lat 2020-2024 była porównywalna. Koszt realizacji świadczeń w 2024 r. wyniósł 18 761 zł.

Wykres 15 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

Mieszkańcy gminy korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych. W 2024 r. udzielono łącznie 1 321 zasiłków pielęgnacyjnych, 255 świadczeń pielęgnacyjnych oraz 1 618 świadczeń opiekuńczych ogółem. Liczba w/w świadczeń w badanych latach uległa zwiększeniu.

Tabela 11 Liczba świadczeń opiekuńczych w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Specjalny zasiłek opiekuńczy	30	18	22	12	12
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała do 21 roku życia	410	439	464	455	446
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	124	134	141	200	222
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	557	521	558	604	653
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	12	12	12	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	1 103	1 106	1 175	1 259	1 321
Świadczenie pielęgnacyjne	107	148	217	273	255
Świadczenia opiekuńcze ogółem	1 240	1 272	1 414	1 544	1 618

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2024

Na terenie gminy Bobrowice pomoc i wsparcie dla osób starszych, zależnych i schorowanych oraz dla osób z niepełnosprawnościami świadczona jest również poprzez realizację następujących działań lub programów:

Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – edycja 2024

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. W 2024 r. z usługami asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej zostały objęte zostały 4 osoby dorosłe z znacznym stopniem niepełnosprawności. Kwota pozyskana na realizację Programu wynosiła 127 415,02 zł.

Program Korpus Wsparcia Seniorów – edycja 2024 moduł II

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Celem programu jest zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 60 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie danej gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. W 2024 r. usługą na odległość objęto 7 osób. Rzeczywista liczba zgłoszeń do dystrybutora w roku 2024 wyniosła 24. W ramach Modułu II wydatkowano kwotę 4 500,00 zł, w tym kwotę 2 500, 00 zł pozyskano z Programu. Moduł I wspiera działania samopomocowe poprzez uruchomienie i utrzymanie usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich, których celem jest wsparcie społeczne oraz wsparcie w czynnościach dnia codziennego. Usługa sąsiedzka może obejmować pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, poprzez którą należy rozumieć formy wsparcia nie wymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji opiekunów oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Wsparcie w ramach programu może być udzielane zarówno osobom, które mają przyznane decyzją usługi opiekuńcze jako uzupełnienie usług świadczonych przez opiekunki w środowisku zamieszkania lub funkcjonować niezależnie, co uwarunkowane jest od indywidualnej sytuacji seniora. W ramach Modułu I - usługi sąsiedzkie wsparciem zostały objęte 2 środowiska. W ramach Modułu I wydatkowano kwotę 13 697,64 zł, w tym kwotę 10 366,64 zł z dotacji.

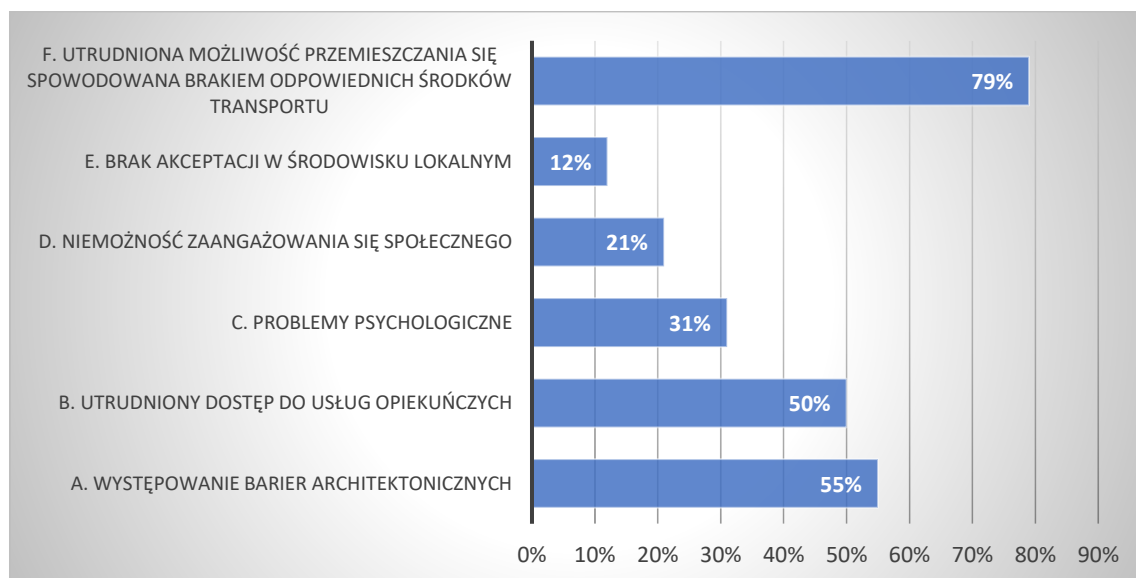
Dom Pomocy Społecznej

Opłata za pobyt w domach pomocy społecznej jest niepieniężnym świadczeniem z pomocy społecznej. To forma wsparcia adresowana do osób wymagających całodobowej opieki

z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie mogą funkcjonować w codziennym życiu, którym ani rodzina, ani gmina nie może zapewnić całodobowej opieki, w tym całodobowych usług opiekuńczych. W 2024 r. w domach pomocy społecznej przebywało 3 mieszkańców gminy. Za pobyt mieszkańców w DPS wydatkowano kwotę 131 631 zł.

Podczas badań społecznych na terenie gminy Bobrowice poproszono respondentów o wskazanie jakie problemy napotykają w gminie osoby z niepełnosprawnością. Według badanych są to przede wszystkim: utrudniona możliwość przemieszczania się, która wynika z braku odpowiednich środków transportu (79%), występowanie barier architektonicznych (55%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (50%).

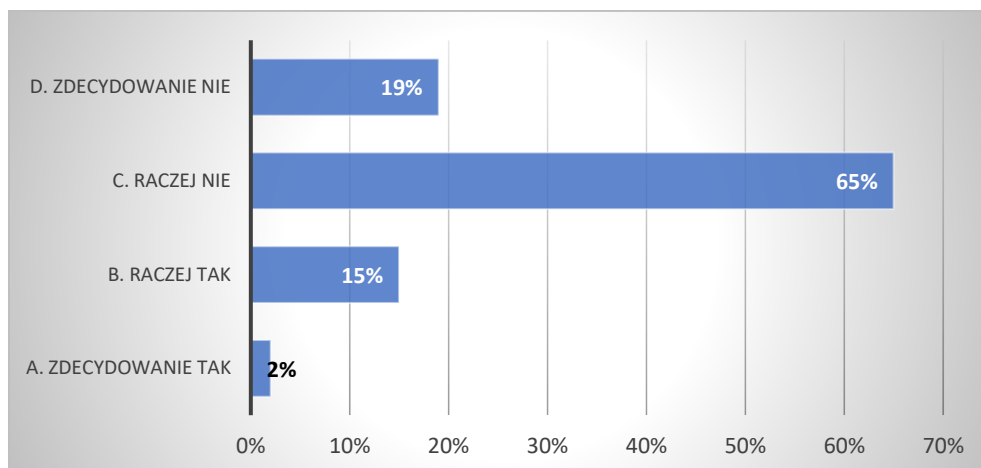
Wykres 16 Opinia respondentów na temat problemów osób z niepełnosprawnością

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Według badanych oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnością na terenie gminy nie jest wystarczająca (84%). Według 17% badanych oferta dla osób z niepełnosprawnością na terenie gminy jest wystarczająca i zadowalająca.

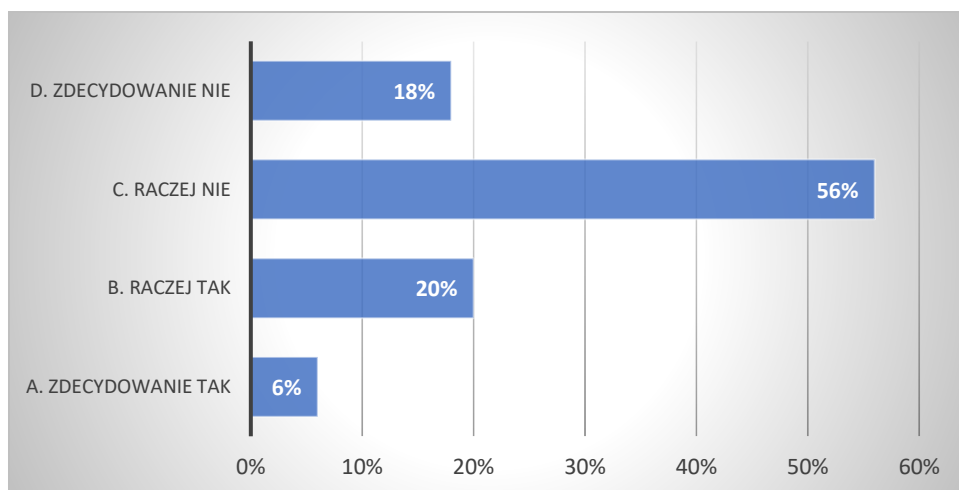
Wykres 17 Opinia respondentów na temat oferty pomocy dla osób z niepełnosprawnością

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Działania na rzecz aktywizacji mieszkańców gminy w wieku senioralnym są podejmowane na terenie gminy. Takiego zdania jest łącznie 62% badanych mieszkańców. 36% badanych uważa, że takie działania nie są podejmowane.

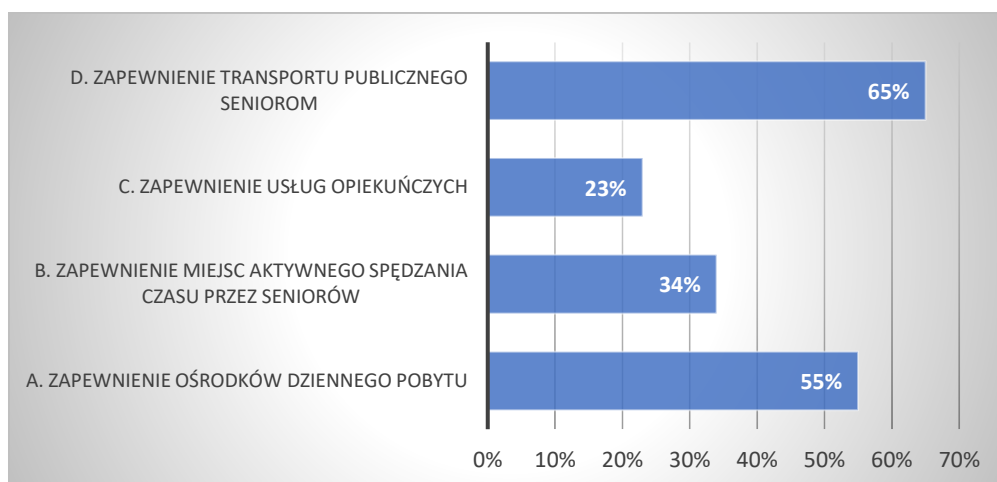
Wykres 18 Opinia respondentów na temat działań mających na celu aktywizację osób starszych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

W celu aktywizacji seniorów na terenie gminy Bobrowice (w opinii badanych osób) należy przede wszystkim zapewnić transport publiczny dla seniorów (65%), zapewnić osobom ośrodki dziennego pobytu (55%) oraz miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego (34%).

Wykres 19 Opinia respondentów na temat podjęcia działań dla seniorów w celu ich aktywizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

6. Asystent rodziny

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc.

W 2024 r. GOPS w Bobrowicach **zatrudnił jednego asystenta rodziny**, który współpracował z 7 rodzinami, w których przebywały 42 osoby, w tym 33 dzieci. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta w badanych latach systematycznie rośnie, co wskazuje na pogłębiające się problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin na terenie gminy.

Tabela 12 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	4	5	4	6	7
Liczba osób w rodzinach	27	30	27	39	42
Liczba dzieci	20	21	20	31	33

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach

Na terenie gminy Bobrowice, w zakresie wspierania dzieci i rodzin, **działają dwie placówki wsparcia dziennego – świetlice opiekuńcze** (w Bobrowicach i Dychowie). Każda świetlica dysponuje 14 miejscami.

Rodzina stanowi najwłaściwsze i najbardziej naturalne środowisko do życia oraz wychowania dziecka. Zdarzają się jednak sytuacje, w których rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku odpowiedniej opieki i wsparcia wychowawczego. W takich przypadkach kluczowe znaczenie ma system pieczy zastępczej – zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej – który ma na celu czasowe przejęcie opieki nad dzieckiem do momentu unormowania sytuacji rodzinnej.

W ramach realizacji przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina Bobrowice – w zakresie zadań własnych – częściowo finansowała koszty związane z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Dotyczyło to dzieci, które z powodu trudnych okoliczności nie mogły pozostać w rodzinach biologicznych. W pieczy zastępczej w 2024 r. znajdowało się łącznie 3 dzieci, w tym 2 dzieci w rodzinach zastępczych i 1 dziecko w pieczy instytucjonalnej.

Tabela 13 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin zastępczych	1	1	0	0	0
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	2	2	2	2	2
Liczba dzieci w pieczy instytucjonalnej	2	2	2	2	1

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach

Wydatki na wynagrodzenie asystenta pochodziły z budżetu Gminy oraz „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2024” ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Na ten cel wydatkowano środki finansowe w kwocie 16 667,00 zł. Ośrodek współfinansował także pobyt 4 dzieci w pieczy zastępczej w kwocie 85 181,24 zł.

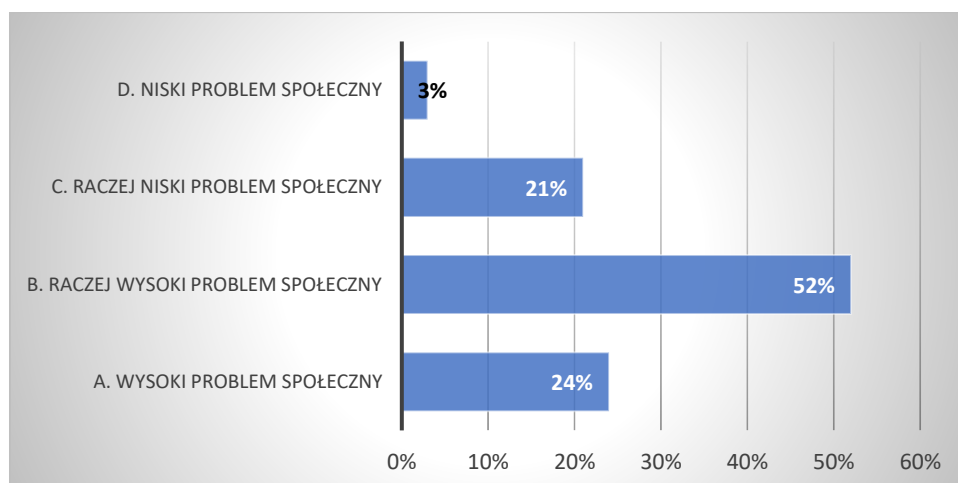
7. Zjawisko uzależnień i przemocy domowej

System wsparcia na rzecz rodziny realizowany jest przede wszystkim przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach, ale także przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (zwany dalej GKRPA) i Zespół Interdyscyplinarny (zwany dalej ZI). GKRPA i ZI współpracują z Ośrodkiem w celu minimalizowania niepożądanych zjawisk społecznych, jakimi są uzależnienia oraz przemoc domowa.

Uzależnienia – zarówno od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, leki), jak i behawioralne (np. hazard, Internet, gry komputerowe) – stanowią poważny problem społeczny. Ich skuteczne rozpoznanie jest jednak często utrudnione i opóźnione z wielu powodów. Uzależnienia rozwijają się stopniowo, często latami, a objawy mogą być długo tłumione lub ignorowane – zarówno przez osoby uzależnione, jak i ich otoczenie. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy z choroby albo ją wypiera, a sami uzależnieni często nie zgłaszają się po pomoc dobrowolnie.

Badania społeczne przeprowadzone na terenie gminy wskazują, że problem uzależnień jest raczej wysokim problemem społecznym. 52% badanych uznaje uzależnienia za raczej wysoki problem społeczny, a 24% - za wysoki problem społeczny.

Wykres 20 opinia respondentów na temat problemu uzależnień

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

W 2024 r. **Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** w Bobrowicach odbyła 13 posiedzeń. Zadaniem Komisji zgodnie z wymogami ustawowymi jest m in. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu z zakładzie leczenia odwykowego. Rozpatrzone 4 sprawy o zmotywowanie do dobrowolnego leczenia uzależnień.

Do sądu o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego nie skierowano żadnego wniosku. Zaopiniowano 2 wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na terenie gminy Bobrowice działa Zespół Interdyscyplinarny, którego zadaniem jest diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Ochrony Zdrowia, Kuratorzy Sądowi, Oświaty. W 2024 r. Zespół Interdyscyplinarny pracował nad procedurą „Niebieskie Karty” - działaniami objęto 3 rodziny w skład, których wchodziło 14 osób.

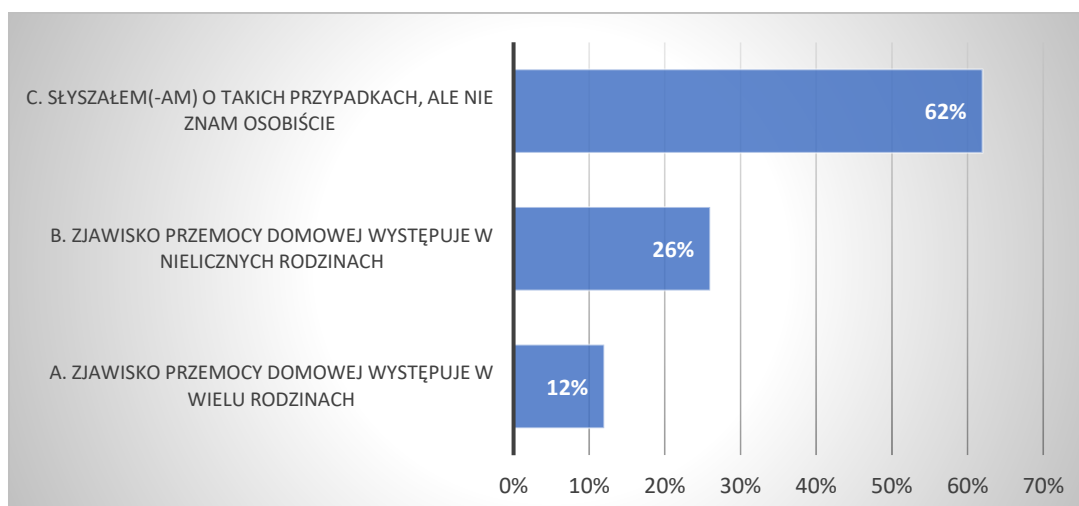
Tabela 14 Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	13	6	12	7	3
Liczba osób	35	15	35	22	14
Liczba dzieci	8	0	13	8	6
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”)	0	3	1	8	3

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach

Opinia społeczna mieszkańców gminy wskazuje, że problem przemocy domowej jest raczej problemem zasłyszonym (62%). 26% respondentów jest zdania, że problem przemocy domowej raczej występuje w nielicznych rodzinach. Zjawisko przemocy domowej jest również zjawiskiem często niediagnozowanym statystycznie, dlatego trudno jest wskazać rzeczywistą wartość problemu (liczby rodzin z problemem przemocowym).

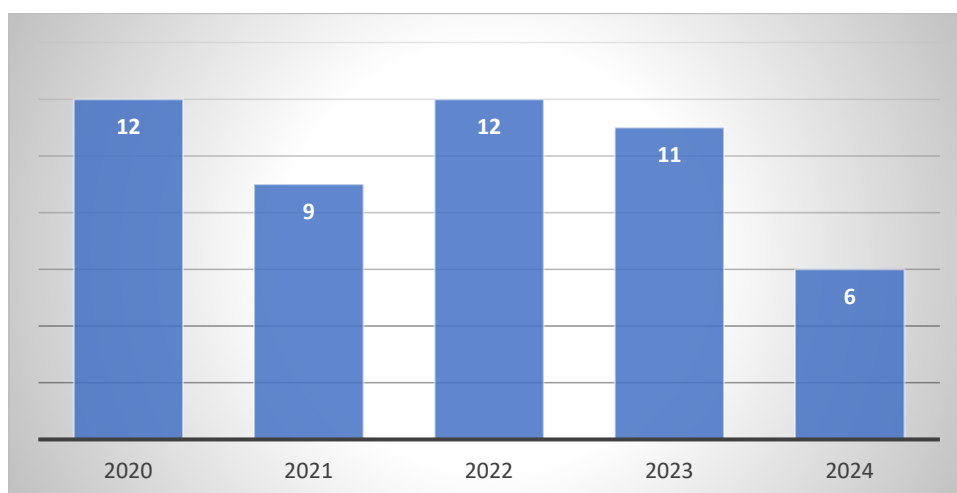
Wykres 21 Opinia respondentów na temat przemocy domowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Osobom stosującym przemoc domową i zgłaszanym do odpowiednich organów wszczynana jest procedura „Niebieskiej Karty”. „**Niebieska Karta**” to procedura mająca na celu przeciwdziałanie przemocy domowej, a także udzielanie pomocy ofiarom przemocy domowej. Jej celem jest uruchomienie systemowego wsparcia dla osób doświadczających przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej, przy jednoczesnym monitorowaniu sytuacji rodzinnej. W 2024 r. prowadzonych było na terenie gminy 6 procedur „Niebieskie Karty”. Ich liczba w badanym okresie uległa zmniejszeniu.

Wykres 22 Liczba procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2024

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowicach

Zarówno uzależnienia, jak i przemoc domowa są poważnymi problemami społecznymi, które nie tylko prowadzą do cierpienia osób bezpośrednio dotkniętych, lecz także destabilizują

strukturę społeczną, osłabiają funkcjonowanie rodzin i generują koszty dla systemu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości czy edukacji.

Te dwa zjawiska często się wzajemnie przenikają – uzależnienie (np. od alkoholu lub narkotyków) bywa czynnikiem wyzwalającym lub nasilającym przemoc, a jednocześnie osoby doświadczające przemocy często sięgają po substancje psychoaktywne jako formę radzenia sobie z traumą

8. Podsumowanie diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Bobrowice

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Bobrowice

najmocniej wybrzmiewa wątek demograficzny: gmina traci mieszkańców i starzeje się.

Na koniec 2024 r. liczyła 2 998 osób, a w porównaniu z 2020 r. ubyło 129 mieszkańców.

Towarzyszy temu trwały ujemny przyrost naturalny (w 2024 r. 15 urodzeń i 33 zgony, czyli -18) oraz ujemne saldo migracji (-12 w 2024 r.). W praktyce oznacza to rosnącą presję na system usług opiekuńczych i zdrowotnych, bo udział seniorów rośnie, a wskaźnik obciążenia demograficznego zwiększa się. Diagnoza wprost wskazuje, że przy takim trendzie narastać będzie samotność osób starszych, potrzeba usług sąsiedzkich i opiekuńczych oraz obciążenie rodzin opieką nad niesamodzielnymi.

Drugą, bardzo trudną osią problemów jest utrzymujące się ryzyko ubóstwa i długotrwałe trudności życiowe, które trudno szybko wygasić. W danych GOPS jako główne powody udzielania świadczeń w latach 2020–2024 wskazano przede wszystkim: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę oraz bezrobocie. Diagnoza podkreśla też, że jest to duża skala korzystania z pomocy właśnie z powodów „trudnych do wygaszenia”, co sugeruje nakładanie się problemów (zdrowotnych, ekonomicznych, opiekuńczych) i potrzebę długofalowej pracy socjalnej, a nie wyłącznie interwencji doraźnych. W tle tych zjawisk mieszkańcy wyraźnie sygnalizują słabości lokalnego rynku pracy: trudność w znalezieniu zatrudnienia i niskie zarobki są wskazywane jako jeden z kluczowych obszarów negatywnej oceny jakości życia. Prognoza na lata 2026–2030 zakłada, że przy wahaniami gospodarczych rosnąć będzie znaczenie działań aktywizacyjnych; utrzymywać się może długotrwałe bezrobocie oraz bezrobocie kobiet jako grupy szczególnie wrażliwej. To ważne, bo w gminie o rozproszonej zabudowie bariery dojazdu czy dostępności usług (transport, wsparcie społeczne i zdrowotne) stają się realnym „wzmacniaczem” wykluczenia.

Istotnym problemem pozostaje też dostęp do ochrony zdrowia, zwłaszcza specjalistów. Choć na terenie gminy działa NZOZ BOBROMED, gabinet stomatologiczny i punkt apteczny, to w badaniach społecznych aż 78% respondentów oceniło dostęp do placówek zdrowotnych jako niewystarczający (przy 21% oceniających go jako wystarczający). Diagnoza łączy to z szerszymi barierami kadrowymi i ograniczeniami finansowymi, a w perspektywie 2026–2030 wskazuje na rosnące potrzeby zdrowotne wraz ze starzeniem się populacji.

Kolejny wątek dotyczy kondycji rodzin oraz sytuacji dzieci i młodzieży. Mieszkańcy jako najpoważniejsze problemy w tej grupie wskazali uzależnienia behawioralne (75%) i zaniedbania wychowawcze (61%), a także palenie papierosów i picie alkoholu w miejscach publicznych (55%). Prognoza mówi też o rosnącym znaczeniu profilaktyki i wczesnej interwencji oraz o wzroście zapotrzebowania na wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży — szczególnie że system wsparcia rodziny może być przeciążany stałym napływem spraw wymagających pracy długotrwałej. Na tym tle silnie wybrzmiewają uzależnienia i przemoc domowa, traktowane jako zjawiska realnie destabilizujące życie rodzin i generujące koszty społeczne. Badania pokazują wysoką rangę problemu uzależnień (52% „raczej wysoki” i 24% „wysoki” problem społeczny). Jednocześnie podkreśla się, że uzależnienia bywają długo ukrywane, wypierane i trudne do wczesnego rozpoznania. W obszarze przemocy domowej wskazuje się, że zjawisko jest często niedoszacowane i trudne do „odzwierciedlenia” w statystykach, a w 2024 r. na terenie gminy prowadzono 6 procedur „Niebieskie Karty”.

Ważnym, coraz bardziej widocznym problemem są też kryzysy psychiczne. Diagnoza społeczna gminy sygnalizuje narastanie takich kryzysów i potrzebę wsparcia psychologicznego nie tylko dla osób młodych, ale również dla seniorów. To koreluje z zjawiskami demograficznymi (samotność, niesamodzielność, choroby przewlekłe) oraz z sytuacją ekonomiczną rodzin, bo prognoza wskazuje ryzyko współwystępowania uzależnień, przemocy i problemów psychicznych jako zjawisk „sprzężonych”.

Na koniec warto zauważyć problem bardziej „systemowy”: ograniczone lokalne instrumenty reintegracji i aktywizacji. Diagnoza społeczno-gospodarcza wskazuje, że poza organizacjami pozarządowymi w gminie nie występują inne podmioty ekonomii społecznej, co ogranicza możliwość tworzenia ścieżek powrotu na rynek pracy i wzmacniania samodzielności osób zagrożonych wykluczeniem. A ponieważ mieszkańcy negatywnie oceniają również kilka usług kluczowych dla jakości życia (m.in. rynek pracy, dostęp do opieki zdrowotnej, organizację

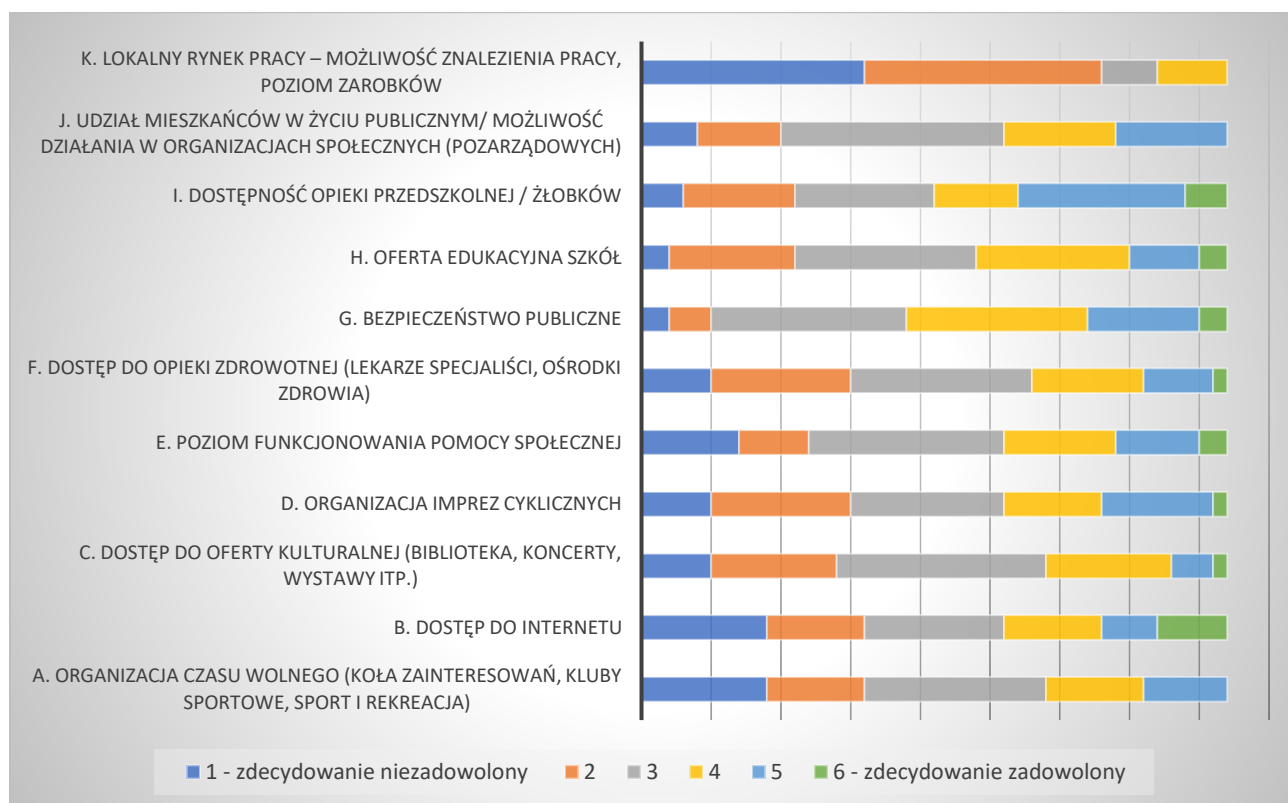
czasu wolnego, ofertę kulturalną i dostęp do internetu), problemy społeczne w gminie układają się w „pakiety” – ekonomiczne, opiekuńcze, zdrowotne i wychowawcze – które wzajemnie się napędzają, jeśli brakuje dostępnych usług blisko miejsca zamieszkania.

9. Najważniejsze zdiagnozowane problemy społeczne w gminie Bobrowice

Przeprowadzona diagnoza uwarunkowań społecznych gminy Bobrowice wskazuje na szereg niepożądanych zjawisk, które można uznać za problem społeczny. Należą do nich przede wszystkim zmiany demograficzne, ujemny przyrost naturalny, a także narastające problemy osób starszych i schorowanych (z niepełnosprawnościami), problemy wychowawczo-opiekuńcze, uzależnienia, czy pogłębiające się problemy psychiczne zarówno osób młodych, jak i starszych.

Mieszkańcy gminy Bobrowice oceniają pozytywnie poziom bezpieczeństwa w gminie, a także dostępność opieki przedszkolnej i ofertę edukacyjną szkół. Z kolei negatywna ocena dotyczyła przede wszystkim lokalnego rynku pracy, pod kątem znalezienia zatrudnienia i niskich zarobków, a także dostęp do opieki zdrowotnej, organizacji czasu wolnego, oferty kulturalnej, organizacji imprez cyklicznych i dostępu do internetu.

Wykres 23 Ocena poszczególnych uwarunkowań społecznych na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najważniejszymi działaniami w kontekście dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Bobrowice uznano szereg działań, wśród których najważniejsze to: inwestycja w infrastrukturę (drogową, wodociągową, kanalizacyjną itp.) (57%), usługi opiekuńcze dla osób starszych (45%), utworzenie placówki wsparcia dziennego – świetlica dla dzieci (41%), poprawa dostępności do opieki medycznej (41%) oraz poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami (38%).

Wykres 24 Działania, które należałoby podjąć, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej oraz badań społecznych można wskazać najważniejsze problemy społeczne na terenie gminy Bobrowice:

1. **Depopulacja i starzenie się ludności** (spadek liczby mieszkańców, ujemny przyrost naturalny i migracje; rosnący udział seniorów).
2. **Wzrost potrzeb osób starszych, zależnych i z niepełnosprawnościami** – m.in. bariery transportowe i architektoniczne oraz niedostateczna oferta wsparcia/usług.
3. **Niewystarczający dostęp do ochrony zdrowia (zwłaszcza specjalistów)** – większość mieszkańców ocenia dostęp jako niewystarczający.
4. **Problemy dzieci i młodzieży:** zachowania ryzykowne i trudności wychowawcze (m.in. uzależnienia behawioralne, zaniedbania wychowawcze, palenie/alkohol w miejscach publicznych, niszczenie mienia).
5. **Uzależnienia oraz przemoc domowa** jako istotne zjawiska społeczne wymagające systemowej profilaktyki i interwencji.
6. **Ubóstwo, bezrobocie oraz „trudne do wygaszenia” przyczyny korzystania z pomocy społecznej** (wskazywane m.in. ubóstwo, choroba, niepełnosprawność, bezrobocie).
7. **Brak wystarczającego wsparcia psychologicznego i narastające problemy psychiczne** (szczególnie u dzieci i młodzieży).
8. **Słabo rozwinięta ekonomia społeczna** (brak PES poza NGO), co ogranicza reintegrację i lokalne „ścieżki” wychodzenia z wykluczenia.

VI. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 15 Analiza SWOT

MOCNE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dość rozwinięty system edukacji w gminie (szkoły podstawowe, przedszkola). 2. Uruchomienie placówki sprawującej opiekę nad dziećmi do lat 3 (Żłobek Samorządowy). 3. Aktywna działalność instytucji kultury i sportu. 4. Aktywna działalność organizacji pozarządowych. 5. Współpraca samorządu z lokalnymi organizacjami pozarządowymi. 6. Praca z rodziną – funkcjonowanie asystentury rodzinnej. 7. Realizacja programów na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami (Asystent osoby z niepełnosprawnością, Korpus wsparcia seniora). 8. Działalność GKRPA, IZ na terenie gminy. 9. Wysokie walory przyrodnicze i turystyczne. 10. Rozwijająca się oferta spędzania czasu wolnego. 11. Rozwijająca się infrastruktura społeczno-rekreacyjna w gminie. 12. Realizacja polityki senioralnej na terenie gminy. 13. Prowadzenie placówek wsparcia dla dzieci (świetlice środowiskowe).
SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Depopulacja i starzenie się społeczeństwa. 2. Niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej (zwłaszcza specjalistów). 3. Problemy dzieci i młodzieży – sygnały zachowań ryzykownych i zaniedbań. 4. Duża skala korzystania z pomocy społecznej z powodów „trudnych do wygaszenia” (tj. ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność) . 5. Wielość nakładających się dysfunkcji rodzinnych. 6. Negatywne oceny mieszkańców w kluczowych obszarach jakości życia (rynek pracy, dostęp do usług medycznych). 7. Niewystarczające wsparcie dla osób starszych i zależnych (miejsca integracji). 8. Pogłębiające się problemy rodzin dysfunkcyjnych. 9. Brak podmiotów ekonomii społecznej. 10. Brak odpowiedniego i wystarczającego wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży. Pogłębiające się problemy psychiczne dzieci i młodzieży. 11. Brak działań wspierających seniorów w zakresie cyfryzacji.

SZANSE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Jasno zidentyfikowane priorytety mieszkańców – potrzeba interwencji (poprawę dostępu do opieki medycznej, przeciwdziałanie uzależnieniom, likwidację barier dla osób z niepełnosprawnościami itp.). 2. Możliwość rozwoju usług środowiskowych i opiekuńczych w odpowiedzi na starzenie się ludności. 3. Wykorzystanie PES do reintegracji i realizacji usług (efekt „podwójnej korzyści”). 4. Wzmacnianie profilaktyki i edukacji (szczególnie dla dzieci i młodzieży). 5. Projekty i finansowanie zewnętrzne jako dźwignia rozwoju (kultura/cyfryzacja/animacja). 6. Współpraca z NGO – potencjał do rozszerzania usług i pracy środowiskowej. 7. Wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży. 8. Wsparcie psychologiczne dla seniorów. 9. Podejmowanie działań w kierunku rozwoju społeczno-gospodarczego, minimalizacja migracji zarobkowych. 10. Rozwój przedsiębiorczości w regionie. 11. Rozwój usług turystycznych i okołoturystycznych (gastronomia, noclegi, agroturystyka).
ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pogłębianie depopulacji i starzenia się społeczeństwa. 2. Odływ ludzi młodych z gminy. 3. Pogłębiające się bezrobocie. 4. Uzależnienie od pomocy społecznej. 5. Utrwalenie barier w ochronie zdrowia (kadry/specjaliści). 6. Wzrost ryzyk społecznych przy pogarszaniu koniunktury na rynku pracy. 7. Ryzyko pogłębienia ubóstwa przez niski udział osób z prawem do zasiłku. 8. Narastanie problemów uzależnień, przemocy i kryzysów psychicznych. 9. Przeciążenie systemu pracy z rodziną i pieczy.

Źródło: opracowanie własne

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

CELE I KIERUNKI

STRATEGICZNEGO

DZIAŁANIA

VII. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią oraz misja i wizja rozwoju gminy

Wizja rozwoju gminy to krótki opis tego, jaką gminą chcemy być w przyszłości – docelowy obraz pożądanej zmiany, np. bezpiecznej, solidarnej i przyjaznej mieszkańcom, z dobrą jakością życia i dostępnymi usługami społecznymi. Misja rozwoju gminy mówi, po co działamy i w jaki sposób – określa rolę samorządu i partnerów oraz główne kierunki działania, np. organizowanie wsparcia, rozwijanie usług społecznych, aktywizowanie mieszkańców i współpracę instytucji. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wizja i misja porządkują cele: wizja wskazuje, dokąd zmierzamy, a misja – jak będziemy to osiągać poprzez konkretne priorytety, zadania i współpracę lokalną.

MISJA

Misją rozwoju społecznego gminy Bobrowice jest budowanie efektywnego, profesjonalnego i łatwo dostępnego systemu wsparcia społecznego, który zapobiega wykluczeniu, wzmacnia samodzielność oraz aktywność mieszkańców i poprawia jakość życia w lokalnej wspólnotie.

WIZJA

Gmina Bobrowice jest gminą bezpieczną, solidarną i przyjazną mieszkańcom, w której każdy – niezależnie od wieku i sytuacji życiowej – ma dostęp do skutecznego wsparcia oraz usług społecznych blisko miejsca zamieszkania. Wspólnota lokalna rozwija się dzięki współpracy instytucji i mieszkańców, profilaktyce oraz działaniom wzmacniającym samodzielność, aktywność i integrację społeczną

W perspektywie lat 2026–2030 można oczekiwać, że kluczowe uwarunkowania społeczne w gminie Bobrowice będą w dalszym ciągu kształtowane przede wszystkim przez trendy demograficzne oraz ich konsekwencje dla lokalnego rynku pracy, systemu wsparcia rodzin i dostępności usług publicznych. Diagnoza wskazuje na utrzymujący się spadek liczby mieszkańców, ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji. Jednocześnie rośnie udział osób starszych, a współczynnik obciążenia demograficznego osobami w wieku poprodukcyjnym zwiększa się. Oznacza to, że w kolejnych latach wzrastać będzie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, wsparcie zdrowotne i działania z zakresu polityki senioralnej, przy jednoczesnym zmniejszaniu się zasobów kadrowych (mniej osób w wieku

produkcyjnym) oraz rosnących kosztach organizacji usług w gminie o rozproszonej sieci osadniczej.

Prognoza zmian w głównych obszarach strategicznego działania w zakresie realizacji Strategii:

1) Demografia: depopulacja i starzenie

Najbardziej prawdopodobny scenariusz to pogłębianie depopulacji i starzenia się społeczeństwa, co przełoży się na większą liczbę gospodarstw jednoosobowych i samotnych seniorów (większa potrzeba usług opiekuńczych/sąsiedzkich), większe obciążenie rodzin opieką oraz konieczność aktywizacji i integracji seniorów (ograniczanie samotności i wykluczenia).

2) Rodzina, dzieci i młodzież

Mniejsze roczniki mają zmniejszać liczbę uczniów (wpływ na organizację edukacji), ale równolegle prognozowany jest wzrost znaczenia: profilaktyki i wczesnej interwencji (zachowania ryzykowne, problemy wychowawcze) oraz wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży, a także oraz ryzyko przeciążenia systemu wsparcia rodziny i pieczy.

3) Zdrowie i kryzysy psychiczne

Wyzwaniem w dalszym ciągu dostęp do ochrony zdrowia, szczególnie do specjalistów; oczekuje się utrwalania barier kadrowych i wzrostu potrzeb zdrowotnych wraz ze starzeniem się ludności. Jednocześnie sygnalizowany jest wzrost potrzeb wsparcia psychologicznego, także u seniorów.

4) Rynek pracy, bezrobocie, ryzyko ubóstwa

Prognoza zakłada większą wrażliwość na wahania gospodarcze, stąd potrzeba monitorowania rynku pracy, działań aktywizacyjnych, adresowania problemu długotrwałego bezrobocia oraz bezrobocia kobiet (np. przekwalifikowanie, godzenie ról, dojazdy/transport).

5) Uzależnienia i przemoc domowa

Strategia zakłada ryzyko narastania uzależnień, przemocy i kryzysów psychicznych jako zjawisk wzajemnie powiązanych. Skuteczność reakcji ma zależeć od ciągłości profilaktyki, dostępności konsultacji i sprawnej współpracy instytucjonalnej (GOPS–GKRPA–ZI).

6) Seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami

Wraz ze starzeniem się ludności będzie rosnąć popyt na usługi opiekuńcze (w tym sąsiedzkie) i wsparcie w zaburzeniach psychicznych. Strategia zakłada się konieczność rozwoju usług

środowiskowych (także mobilnych), wzmacniania opiekunów nieformalnych, podejmowania działań przeciw samotności i wykluczeniu seniorów.

7) Aktywność społeczna i potencjał lokalny

Wskazano, że brak rozwiniętej ekonomii społecznej (poza NGO) ogranicza reintegrację i miejsca pracy. Utrzymanie tego stanu może zwiększać zależność części mieszkańców od świadczeń. Jednocześnie zasobem są lokalne instytucje i organizacje (szkoły, biblioteka, OSP, stowarzyszenia), które mogą wspierać integrację i profilaktykę, jeśli będą wspierane i włączane w działania środowiskowe.

VIII. Cele strategiczne i operacyjne

Zaplanowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice na lata 2026–2030 przedsięwzięcia mają na celu ograniczenie zidentyfikowanych na terenie gminy trudności społecznych. Jednocześnie dokument wyznacza kierunki rozwoju lokalnego systemu pomocy społecznej, zasad współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi oraz działań na rzecz aktywizacji środowisk i osób zagrożonych marginalizacją.

Nadrzędnym założeniem Strategii jest stworzenie w gminie Bobrowice efektywnego, profesjonalnego i łatwo dostępnego systemu wsparcia, który zapobiega wykluczeniu społecznemu, wspiera osoby narażone na marginalizację oraz wzmacnia aktywność i sprawczość mieszkańców. Cele strategiczne tworzą spójny układ podporządkowany celowi głównemu i stanowią warunek jego realizacji, aby skutecznie odpowiadać na rozpoznane problemy społeczne. Poniższy schemat przedstawia cele strategiczne działań gminy w sferze społecznej, natomiast w tabeli zaprezentowano przypisane do nich cele operacyjne.

Schemat 1 Cele strategiczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 16 Cele operacyjne

Cele strategiczne	Cele operacyjne
Rozwój dostępnych usług społecznych i opiekuńczych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie i dywersyfikacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (w tym sąsiedzkich i specjalistycznych). 2. Wzmocnienie wsparcia dla opiekunów nieformalnych (poradnictwo, edukacja, okresowe odciążenie). 3. Poprawa dostępności przestrzeni i usług publicznych (bariery architektoniczne, informacyjne, transportowe).

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Rozwój działań integracyjnych i aktywizujących seniorów (kluby, wydarzenia, wolontariat). 5. Wczesna identyfikacja potrzeb i koordynacja wsparcia osób niesamodzielnych (praca socjalna, indywidualne plany wsparcia).
<p>Wzmocnienie rodziny oraz poprawa bezpieczeństwa i dobrostanu dzieci i młodzieży</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój profilaktyki i wczesnej interwencji w rodzinach przeżywających trudności (wsparcie wychowawcze, asystentura, poradnictwo). 2. Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla dzieci i młodzieży (w tym interwencji kryzysowej). 3. Ograniczanie zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży poprzez programy edukacyjne i środowiskowe (uzależnienia behawioralne, substancje, cyberzagrożenia). 4. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego i działań opiekuńczo-wychowawczych (świetlice, zajęcia sportowe i kulturalne). 5. Wzmocnienie współpracy szkoła–rodzina–instytucje (GOPS, GKRPA, policja, NGO) w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
<p>Ograniczanie ubóstwa i wykluczenia poprzez aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój działań aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo (w tym kobiet i osób długotrwale bezrobotnych). 2. Wzmacnianie kompetencji społecznych i życiowych osób zagrożonych wykluczeniem (motywacja, budżet domowy, umiejętności rodzicielskie). 3. Zwiększenie skuteczności pracy socjalnej i działań środowiskowych (praca na zasobach, kontrakty socjalne, działania lokalne). 4. Rozwój współpracy z instytucjami rynku pracy i pracodawcami (staże, prace społecznie użyteczne, dojazdy). 5. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i inicjatyw lokalnych (NGO, KGW, OSP) jako narzędzia reintegracji i usług społecznych.

<p>Budowa stabilnego systemu profilaktyki i wsparcia w obszarze uzależnień, przemocy domowej oraz kryzysów psychicznych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie lokalnego systemu profilaktyki uzależnień (edukacja, programy dla dzieci, młodzieży i dorosłych). 2. Zwiększenie dostępności konsultacji i pomocy specjalistycznej (psycholog, terapeuta uzależnień, prawnik, mediator). 3. Poprawa skuteczności identyfikacji i interwencji w przypadkach przemocy domowej (procedury, szybka ścieżka pomocy, wsparcie ofiar). 4. Rozwój działań wspierających zdrowie psychiczne i interwencję kryzysową (także dla seniorów i rodzin w kryzysie). 5. Usprawnienie współpracy i koordynacji działań międzyinstytucjonalnych (GOPS–GKRPA–Zespół Interdyscyplinarny–policja–oświata–ochrona zdrowia–NGO).
---	--

Źródło: opracowanie własne

IX. Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi

Strategia jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przewyciężenie problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie konieczne jest zachowanie jego spójności z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. Dotyczy to dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. W poniższym zestawieniu uwzględniono najważniejsze dokumenty strategiczne, z którymi cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice na lata 2026-2030 zachowują zgodność.

- Poziom gminny

Strategia Rozwoju Gminy Bobrowice na lata 2025-2035 zakłada realizację następujących celów strategicznych:

Cel 1 Gmina stabilna i społecznie odpowiedzialna

- 1.1 Atrakcyjna gmina dla mieszkańców,
- 1.2 Wzmocnienie polityki społecznej,
- 1.3 Gmina dobrze zarządzana,

1.4 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i oferty kulturalnej.

Cel 2 Wielofunkcyjna i konkurencyjna gospodarka

2.1 Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,

2.2 Wzmocnienie roli turystyki i rekreacji w gospodarce gminy,

2.3 Budowa wizerunku gminy i wykreowanie marki gminy.

Cel 3 Przestrzeń, środowisko i zasoby

3.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnętrznej i zewnętrznej,

3.2 Poprawa estetyki i spójności przestrzeni publicznej,

3.3 Poprawa stanu jakości środowiska przyrodniczego.

- Poziom powiatowy

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Krośnieńskiego na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny nr 1 Zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez aktywizację zawodową Cel strategiczny nr 1 osób pozostających bez zatrudnienia.

Cel strategiczny nr 2 Aktywizacja zawodowa i integracja społeczna osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale pozostających bez pracy.

Cel strategiczny nr 3 Rozszerzenie form wsparcia osób z niepełnosprawnościami umożliwiającymi pełne włączenie społeczne i aktywizację ich w lokalnej społeczności oraz na rynku pracy.

Cel strategiczny nr 4 Zwiększenie świadomości mieszkańców Powiatu z zakresu zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych, a także promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia.

Cel strategiczny nr 5 Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz poprawa skuteczności Cel strategiczny nr 5 zabezpieczenia osób jej doświadczających.

Cel strategiczny nr 6 Wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich, poprzez doskonalenie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów oraz rozszerzenie działalności systemu w zakresie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Cel strategiczny nr 7 Polepszenie warunków życia osób w wieku senioralnym, a także umożliwienie im Cel strategiczny nr 7 aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

- Poziom wojewódzki

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2021-2030

Cele strategiczne:

1. Poprawa jakości życia seniorów.
2. Doskonalenie systemu wsparcia dzieci i młodzieży.
3. Aktywna polityka prorodzinna.
4. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi.
5. Rozwój systemu wsparcia osób zależnych, w tym bezdomnych, opuszczających zakłady karne lub innych będących w kryzysie.
6. Doskonalenie zawodowe kadr pomocy i integracji społecznej.
7. Wzmocnienie ekonomii społecznej jako czynnika aktywizacji mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnych.

X. Kierunki działań w ramach polityki społecznej

Kierunki działań w ramach polityki społecznej wyznaczają priorytety i sposób reagowania gminy na najważniejsze potrzeby mieszkańców. Określają obszary wsparcia, cele do osiągnięcia oraz główne formy współpracy instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i lokalnej społeczności. Ich realizacja ma służyć wzmocnieniu spójności społecznej, ograniczaniu wykluczenia i tworzeniu warunków sprzyjających aktywności oraz bezpieczeństwu społecznemu wszystkich grup mieszkańców. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz badań społecznych dla gminy Bobrowice określono następujące kierunki działań:

Tabela 17 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 1

CEL STRATEGICZNY I ROZWÓJ DOSTĘPNYCH USŁUG SPOŁECZNYCH I OPIEKUŃCZYCH DLA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Rozszerzenie i dywersyfikacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (w tym sąsiedzkich i specjalistycznych).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie liczby godzin usług opiekuńczych w tygodniu. 2. Uruchomienie usług sąsiedzkich w sołectwach. 3. Rozszerzenie usług specjalistycznych (np. rehabilitacja domowa, pielęgniarstwo). 4. Wprowadzenie planu opieki (indywidualizacja wsparcia). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba godzin usług opiekuńczych/rok ➤ liczba osób objętych usługami sąsiedzkimi/rok ➤ liczba świadczeń/usług specjalistycznych/rok ➤ liczba osób z opracowanym planem wsparcia/rok
Wzmocnienie wsparcia dla opiekunów nieformalnych (poradnictwo, edukacja, okresowe odciążenie).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Punkt poradnictwa dla opiekunów (psycholog/prawnik/pracownik socjalny). 2. Szkolenia opiekuńcze (pielęgnacja, komunikacja, bezpieczeństwo). 3. Grupa wsparcia / spotkania integracyjne opiekunów. 4. Usługi „wytchnieniowe” (okresowe odciążenie). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba porad/konsultacji/rok ➤ liczba opiekunów przeszkolonych/rok ➤ liczba spotkań grupy wsparcia/rok ➤ liczba opiekunów objętych wsparciem wytchnieniowym/rok
Poprawa dostępności przestrzeni i usług publicznych (bariery architektoniczne, informacyjne, transportowe).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Audyt barier dostępności w kluczowych obiektach. 2. Likwidacja barier (podjazdy, poręcze, toalety, oznaczenia). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba obiektów objętych audytem ➤ liczba obiektów dostosowanych/rok

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Poprawa dostępności informacyjnej (prosty język, czytelne komunikaty). 4. Wsparcie transportowe do usług (np. dowóz na wizyty). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba materiałów/informacji dostosowanych/rok ➤ liczba przejazdów wspierających/rok.
Rozwój działań integracyjnych i aktywizujących seniorów (kluby, wydarzenia, wolontariat).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie/rozwój klubu seniora lub cyklicznych spotkań w świetlicach. 2. Zajęcia prozdrowotne (ruch, dietetyka, profilaktyka). 3. Wolontariat senioralny i międzypokoleniowy. 4. Wydarzenia integracyjne (pikniki, wyjazdy, dni seniora). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba uczestników działań senioralnych/rok ➤ liczba zajęć prozdrowotnych/rok ➤ liczba seniorów zaangażowanych w wolontariat/rok ➤ liczba wydarzeń integracyjnych/rok
Wczesna identyfikacja potrzeb i koordynacja wsparcia osób niesamodzielnych (praca socjalna, indywidualne plany wsparcia).	<ol style="list-style-type: none"> 1. System „wczesnego sygnału” (zgłoszenia od sołtysów, OSP, szkół, sąsiadów). 2. Wizyty środowiskowe i diagnoza potrzeb osób samotnych/niesamodzielnych. 3. Koordynacja usług (GOPS + zdrowie + NGO). 4. Aktualizacja bazy potrzeb i zasobów wsparcia. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba zgłoszeń i interwencji/rok ➤ liczba wizyt środowiskowych/rok ➤ liczba skoordynowanych przypadków/rok ➤ liczba zaktualizowanych kart/rekordów/rok
Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach, Urząd Gminy Bobrowice	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Ramy finansowe	> 500 000 zł/rok	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe,	
Efekty realizacji celów:	Efektem realizacji celu będzie poprawa jakości życia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami poprzez lepszy dostęp do wsparcia w miejscu zamieszkania. Zwiększy się bezpieczeństwo i samodzielność mieszkańców	

	wymagających opieki, a rodziny i opiekunowie nieformalni uzyskają realne odciążenie oraz wsparcie informacyjne i poradnicze. Jednocześnie gmina ograniczy ryzyko izolacji i samotności seniorów dzięki rozwojowi działań integracyjnych i aktywizujących, a dostępność przestrzeni i usług publicznych stanie się bardziej przyjazna dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Czas realizacji działań:	2026-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 2

CEL STRATEGICZNY II WZMOCNIENIE RODZINY ORAZ POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA I DOBROSTANU DZIECI I MŁODZIEŻY		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Rozwój profilaktyki i wczesnej interwencji w rodzinach przeżywających trudności (wsparcie wychowawcze, asystentura, poradnictwo).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie poradnictwa rodzinnego/wychowawczego. 2. Program warsztatów dla rodziców (kompetencje wychowawcze). 3. Asystentura rodzinna (jeśli zasadna) lub wzmocnienie pracy socjalnej z rodziną. 4. Wspólne procedury „szybkiej ścieżki” wsparcia szkoła–GOPS. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba rodzin korzystających z poradnictwa/rok ➤ liczba uczestników warsztatów/rok ➤ liczba rodzin objętych pracą asystenta/pracą socjalną/rok ➤ liczba uruchomionych interwencji/rok
Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla dzieci i	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyżury psychologa (w szkole/GOPS/bibliotece). 2. Konsultacje rodzinne (dziecko+rodzic). 3. Warsztaty radzenia sobie ze stresem i emocjami. 4. Interwencja kryzysowa (procedura + kontakty alarmowe). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba dyżurów/rok ➤ liczba konsultacji/rok ➤ liczba uczestników warsztatów/rok ➤ liczba interwencji kryzysowych/rok.

młodzieży (w tym interwencji kryzysowej).		
Ograniczanie zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży poprzez programy edukacyjne i środowiskowe (uzależnienia behawioralne, substancje, cyberzagrożenia).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy profilaktyczne w szkołach (uzależnienia behawioralne/substancje). 2. Edukacja cyfrowa (cyberprzemoc, higiena cyfrowa). 3. Kampanie społeczne w sołectwach (rodzice, młodzież). 4. System reagowania na incydenty (szkoła–rodzic–GOPS–policja). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba uczniów objętych programami/rok ➤ liczba zajęć edukacyjnych/rok ➤ liczba wydarzeń/kampanii/rok ➤ liczba zgłoszeń obsłużonych wg procedury/rok
Rozwój oferty spędzania czasu wolnego i działań opiekuńczo-wychowawczych (świetlice, zajęcia sportowe i kulturalne).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia pozalekcyjne sportowe/kulturalne. 2. Organizacja wydarzeń dla dzieci i młodzieży w sołectwach. 3. Rozwój świetlic/klubów młodzieżowych (nawet sezonowo). 4. Wyjazdy i półkolonie (profilaktyka przez aktywność). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba zajęć/rok ➤ liczba wydarzeń/rok ➤ liczba godzin funkcjonowania świetlic/rok ➤ liczba uczestników/rok
Wzmocnienie współpracy szkoła–rodzina–instytucje (GOPS, GKRPA, policja, NGO) w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regularne spotkania „sieci współpracy” (szkoły–GOPS–GKRPA–policja–NGO). 2. Wspólne szkolenia dla kadry (rozpoznawanie kryzysów, przemoc, uzależnienia). 3. Ujednolicenie ścieżki kierowania do specjalistów. 4. Wspólne działania środowiskowe (festyny, profilaktyka). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba spotkań/rok ➤ liczba osób przeszkolonych/rok ➤ liczba skierowań/rok ➤ liczba działań partnerskich/rok.
Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach, Urząd Gminy Bobrowice	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Ramy finansowe	> 200 000 zł/rok	

Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, GKRPA, ZI
Efekty realizacji celów:	Realizacja celu przełoży się na silniejsze, bardziej wspierające środowisko rodzinne oraz wcześniejsze reagowanie na trudności wychowawcze i kryzysy w rodzinach. Dzieci i młodzież będą miały łatwiejszy dostęp do pomocy psychologicznej i pedagogicznej, a system profilaktyki ograniczy skalę zachowań ryzykownych (w tym uzależnień behawioralnych). Rozszerzenie oferty zajęć i działań opiekuńczo-wychowawczych poprawi organizację czasu wolnego i wzmocni pozytywne wzorce rozwojowe, a współpraca szkoły, GOPS i partnerów lokalnych stanie się bardziej spójna i skuteczna.
Czas realizacji działań:	2026-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 3

CEL STRATEGICZNY III OGRANICZANIE UBÓSTWA I WYKLUCZENIA POPRZEZ AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ MIESZKAŃCÓW		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Rozwój działań aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo (w tym kobiet i osób długotrwale bezrobotnych).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Indywidualne plany aktywizacji (z GOPS/PUP). 2. Szkolenia i kursy zawodowe. 3. Staże/prace społecznie użyteczne. 4. Wsparcie psychologiczne dla osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba planów/rok ➤ liczba osób, które ukończyły szkolenia/rok ➤ liczba uczestników staży/PSU/rok ➤ liczba osób objętych wsparciem/rok
Wzmacnianie kompetencji społecznych i życiowych osób zagrożonych wykluczeniem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trening budżetowy i gospodarowania domem. 2. Warsztaty kompetencji miękkich (motywacja, komunikacja). 3. Poradnictwo „długofalowe” dla rodzin wieloproblemowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba uczestników/rok ➤ liczba warsztatów/rok ➤ liczba rodzin objętych długoterminową pracą/rok

(motywacja, budżet domowy, umiejętności rodzicielskie).	4. Edukacja zdrowotna i proaktywne korzystanie z usług.	➤ liczba działań edukacyjnych/rok.
Zwiększenie skuteczności pracy socjalnej i działań środowiskowych (praca na zasobach, kontrakty socjalne, działania lokalne).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrakty socjalne i monitoring postępów. 2. Praca środowiskowa w sołectwach (dyżury terenowe). 3. Lokalne inicjatywy integracyjne (sąsiedzkie, międzypokoleniowe). 4. Case management dla osób złożonych (wieloproblemowych). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba kontraktów socjalnych/rok ➤ liczba dyżurów terenowych/rok ➤ liczba inicjatyw/rok ➤ liczba spraw prowadzonych metodą case management/rok
Rozwój współpracy z instytucjami rynku pracy i pracodawcami (staże, prace społecznie użyteczne, dojazdy).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z pracodawcami i diagnoza potrzeb kadrowych. 2. Giełdy pracy / informowanie o ofertach w sołectwach. 3. Partnerstwa z PUP i instytucjami szkoleniowymi. 4. Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego (tam, gdzie możliwe). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba spotkań/rok ➤ liczba działań informacyjnych/rok ➤ liczba porozumień/partnerstw/rok ➤ liczba osób zatrudnionych w ramach instrumentów wsparcia/rok
Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i inicjatyw lokalnych (NGO, KGW, OSP) jako narzędzia reintegracji i usług społecznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Animacja PES/NGO do realizacji usług społecznych. 2. Konkursy/mikrogranty na inicjatywy społeczne. 3. Rozwój wolontariatu i liderów lokalnych. 4. Projekty reintegracyjne (np. warsztaty, prace społeczne). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba zleconych zadań NGO/rok ➤ liczba wspartych inicjatyw/rok ➤ liczba wolontariuszy/liderów zaangażowanych/rok ➤ liczba uczestników działań reintegracyjnych/rok
Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach, Urząd Gminy Bobrowice	

Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.
Ramy finansowe	> 400 000 zł/rok
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, PUP
Efekty realizacji celów:	Efektom realizacji celu będzie zmniejszenie skali wykluczenia społecznego i ekonomicznego poprzez skuteczniejsze włączanie mieszkańców w życie społeczne i rynek pracy. Wzrośnie poziom samodzielności osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej dzięki pracy socjalnej nastawionej na rozwój kompetencji i zmianę sytuacji życiowej. Lepsza współpraca z instytucjami rynku pracy oraz rozwój inicjatyw lokalnych i ekonomii społecznej poprawią dostęp do aktywizacji, a część mieszkańców wzmocni swoją stabilność dochodową i życiową, ograniczając długotrwałą zależność od świadczeń.
Czas realizacji działań:	2026-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 4

CEL STRATEGICZNY IV BUDOWA STABILNEGO SYSTEMU PROFILAKTYKI I WSPARCIA W OBSZARZE UZALEŻNIEŃ, PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ KRYZYSÓW PSYCHICZNYCH		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Wzmocnienie lokalnego systemu profilaktyki uzależnień (edukacja, programy dla dzieci, młodzieży i dorosłych).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy profilaktyczne w szkołach. 2. Kampanie informacyjne (alkohol, narkotyki, e-uzależnienia). 3. Szkolenia dla sprzedawców/organizatorów imprez (odpowiedzialna sprzedaż). 4. Oferta alternatywna (sport/kultura) jako profilaktyka. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba uczestników programów/rok ➤ liczba kampanii/działań/rok ➤ liczba przeszkolonych osób/rok ➤ liczba działań alternatywnych/rok

Zwiększenie dostępności konsultacji i pomocy specjalistycznej (psycholog, terapeuta uzależnień, prawnik, mediator).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stałe dyżury terapeuty uzależnień. 2. Dyżury psychologa i poradnictwo prawne. 3. Jasna ścieżka kierowania do leczenia i wsparcia. 4. Punkt konsultacyjny (stacjonarny lub mobilny) w sołectwach. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba konsultacji terapeutycznych/rok ➤ liczba porad psychologicznych/prawnych/rok ➤ liczba skierowań do specjalistów/placówek/rok ➤ liczba dyżurów terenowych/rok
Poprawa skuteczności identyfikacji i interwencji w przypadkach przemocy domowej (procedury, szybka ścieżka pomocy, wsparcie ofiar).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia dla służb i instytucji (procedury, komunikacja z osobą krzywdzoną). 2. Wzmocnienie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych (cykliczność). 3. System szybkiego wsparcia ofiar (poradnictwo, schronienie, asysta). 4. Działania edukacyjne „zero tolerancji” (sołectwa/szkoły). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba przeszkolonych osób/rok ➤ liczba posiedzeń/rok ➤ liczba osób objętych wsparciem/rok ➤ liczba działań edukacyjnych/rok.
Rozwój działań wspierających zdrowie psychiczne i interwencję kryzysową (także dla seniorów i rodzin w kryzysie).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Program wczesnego rozpoznawania kryzysów (szkoły, GOPS, seniorzy). 2. Warsztaty psychoedukacyjne (stres, depresja, lęk). 3. Interwencja kryzysowa (procedura + kontakty + dyżur). 4. Wsparcie dla osób samotnych (w tym seniorów) – program kontaktu i aktywizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba zgłoszeń wymagających interwencji/rok ➤ liczba uczestników warsztatów/rok ➤ liczba interwencji kryzysowych/rok ➤ liczba osób objętych programem/rok.

Usprawnienie współpracy i koordynacji działań międzyinstytucjonalnych (GOPS–GKRPA–Zespół Interdyscyplinarny–policja–oświata–ochrona zdrowia–NGO).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Roczny plan współpracy i kalendarz działań profilaktycznych. 2. Wspólny standard wymiany informacji (zgodny z RODO) i kierowania spraw. 3. Regularne spotkania koordynacyjne (GOPS–GKRPA–ZI–oświata–zdrowie–policja–NGO). 4. Monitoring i ewaluacja działań (raport roczny, wskaźniki). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba wspólnych działań wg planu/rok ➤ liczba instytucji stosujących standard ➤ liczba spotkań/rok ➤ liczba sporządzonych raportów/rok (min. 1).
Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach, Urząd Gminy Bobrowice	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Ramy finansowe	> 500 000 zł/rok	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, GKRPA, ZI	
Efekty realizacji celów:	<p>Realizacja celu doprowadzi do wzmocnienia lokalnego systemu bezpieczeństwa społecznego poprzez większą dostępność działań profilaktycznych, konsultacyjnych i interwencyjnych. Wzrośnie liczba mieszkańców, którzy wcześniej otrzymają pomoc w kryzysie, co ograniczy eskalację problemów oraz ich długofalowe skutki.</p> <p>Skuteczniejsze rozpoznawanie przemocy domowej i sprawniejsze wsparcie osób doświadczających przemocy poprawią ochronę mieszkańców, a stała współpraca międzyinstytucjonalna (GOPS, oświata, policja, ochrona zdrowia, NGO) uspołni działania i zwiększy ich efektywność, także w obszarze zdrowia psychicznego.</p>	
Czas realizacji działań:	2026-2030	

Źródło: opracowanie własne

XI. System zarządzania, monitoringu i ewaluacji

System zarządzania Strategią

Za koordynację oraz nadzór nad realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowice na lata 2026–2030 odpowiada Wójt Gminy, przy współpracy z Urzędem Gminy oraz jednostkami organizacyjnymi gminy. Realizacja poszczególnych celów i działań Strategii powierzona jest właściwym podmiotom, w szczególności Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bobrowice, który pełni kluczową rolę operacyjną w obszarze polityki społecznej, a także innym jednostkom organizacyjnym, organizacjom pozarządowym oraz partnerom społecznym.

Strategia realizowana jest w oparciu o zasadę partnerstwa i współpracy międzyinstytucjonalnej. Oznacza to ścisłą współpracę pomiędzy samorządem gminnym, instytucjami pomocy społecznej, podmiotami ochrony zdrowia, placówkami oświatowymi, Powiatowym Urzędem Pracy, Policją oraz sektorem pozarządowym i ekonomii społecznej. Taki model zarządzania umożliwia kompleksowe i skoordynowane podejście do rozwiązywania problemów społecznych.

System monitoringu realizacji Strategii

Monitoring realizacji Strategii ma charakter ciągły i polega na systematycznym gromadzeniu, analizowaniu oraz ocenie danych dotyczących stopnia realizacji celów i działań. Podstawą monitoringu są przyjęte wskaźniki realizacji, określone dla poszczególnych celów operacyjnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrowicach pełni funkcję **podmiotu sprawozdawczego** Strategii. Do jego zadań należy:

- zbieranie danych i informacji od realizatorów poszczególnych działań,
- analiza osiągniętych wskaźników ilościowych i jakościowych,
- identyfikowanie problemów i barier w realizacji Strategii,
- przygotowywanie okresowych sprawozdań z realizacji Strategii.

Sprawozdania sporządzane będą **corocznie** i przedkładane Wójtowi oraz Radzie Gminy. Raporty te stanowiąc będą podstawę do oceny postępów we wdrażaniu Strategii oraz do podejmowania decyzji korygujących w zakresie realizowanych działań.

System ewaluacji Strategii

Ewaluacja Strategii ma na celu ocenę skuteczności, efektywności oraz adekwatności podejmowanych działań w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów społecznych i zmieniających się potrzeb mieszkańców gminy.

Przewiduje się przeprowadzenie:

- ewaluacji bieżącej (on-going) – realizowanej w oparciu o wyniki monitoringu i roczne sprawozdania GOPS,
- ewaluacji okresowej (mid-term) – w połowie okresu obowiązywania Strategii (ok. 2028 r.),
- ewaluacji końcowej (ex-post) – po zakończeniu okresu realizacji Strategii (po 2030 r.).

Ewaluacja obejmować będzie m.in.:

- stopień osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych,
- skuteczność zastosowanych instrumentów wsparcia,
- efektywność wykorzystania środków finansowych,
- wpływ Strategii na poprawę jakości życia mieszkańców.

Wyniki ewaluacji stanowiąc będą podstawę do aktualizacji Strategii, wprowadzania zmian w jej zapisach lub przygotowania kolejnego dokumentu strategicznego w obszarze polityki społecznej.

Zasady aktualizacji Strategii

Strategia ma charakter dokumentu otwartego i może być aktualizowana w trakcie jej obowiązywania, w szczególności w przypadku:

- istotnych zmian społeczno-gospodarczych lub demograficznych,
- zmian w przepisach prawa,
- pojawienia się nowych problemów społecznych lub potrzeb mieszkańców.

Propozycje zmian mogą wynikać z wniosków zawartych w sprawozdaniach GOPS oraz z rekomendacji formułowanych w ramach ewaluacji. Aktualizacja Strategii dokonywana będzie w trybie właściwym dla jej przyjęcia.

XII. Spis tabel i wykresów

Spis schematów

Schemat 1 Cele strategiczne	58
-----------------------------------	----

Spis tabel

Tabela 1 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych w roku szkolnym 2024/2025.....	15
Tabela 2 Liczba nauczycieli i pracowników obsługi w placówkach edukacyjnych w roku szkolnym 2024/2025	15
Tabela 3 Liczba uczestników programów profilaktycznych realizowanych na terenie gminy w latach 2020-2024.....	19
Tabela 4 Działania jednostek OSP w 2024 r.	20
Tabela 5 Liczba czytelników i udostępnianie księgozbioru	26
Tabela 6 Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2020-2025	28
Tabela 7 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2024 r.	33
Tabela 8 Liczba osób korzystających z poszczególnych zasiłków w latach 2020-2024.....	34
Tabela 9 Liczba rodzin według powodów udzielania pomocy finansowej w latach 2020-2024	36
Tabela 10 Liczba rodzin i dzieci korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2024.....	37
Tabela 11 Liczba świadczeń opiekuńczych w latach 2020-2024	38
Tabela 12 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2020-2024.....	43
Tabela 13 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2024	43
Tabela 14 Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej w latach 2020-2024.....	45
Tabela 15 Analiza SWOT.....	52
Tabela 16 Cele operacyjne	58
Tabela 17 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 1	63
Tabela 18 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 2	65

Tabela 19 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 3	67
Tabela 20 Działania w ramach realizacji celu strategicznego 4	69

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy w latach 2020-2024	11
Wykres 2 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w latach 2020-2024	12
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2024	12
Wykres 4 Przyrost naturalny w latach 2020-2024	13
Wykres 5 Saldo migracji w latach 2020-2024	13
Wykres 6 Opinia respondentów dotycząca problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży	17
Wykres 7 Opinia respondentów na temat dostępu do placówek opieki zdrowotnej	18
Wykres 8 Liczba osób bezrobotnych w gminie w latach 2020-2025	27
Wykres 9 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2020-2024	29
Wykres 10 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach 2020-2024	29
Wykres 11 Ocena respondentów na temat warunków życia w gminie	32
Wykres 12 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2020-2024	32
Wykres 13 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2024	33
Wykres 14 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2024	34
Wykres 15 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024	38
Wykres 16 Opinia respondentów na temat problemów osób z niepełnosprawnością	40
Wykres 17 Opinia respondentów na temat oferty pomocy dla osób z niepełnosprawnością	41
Wykres 18 Opinia respondentów na temat działań mających na celu aktywizację osób starszych	41
Wykres 19 Opinia respondentów na temat podjęcia działań dla seniorów w celu ich aktywizacji	42
Wykres 20 opinia respondentów na temat problemu uzależnień	44

Wykres 21 Opinia respondentów na temat przemocy domowej	46
Wykres 22 Liczba procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2024	46
Wykres 23 Ocena poszczególnych uwarunkowań społecznych na terenie gminy	49
Wykres 24 Działania, które należałoby podjąć, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym.....	50